

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ: ΕΥΓΕΝΙΑ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΤΟΣ ΙΑ'.—Τεύχος 130—131
Α ΥΓΟΥΣΤΟΣ-ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

“ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΑΛΗΡΩΤΕΑΙ

Διὰ τὸ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ	Δραχμαὶ	12.—
Διὰ τοὺς ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥΣ	’	8.—
Διὰ τὴν ΑΜΕΡΙΚΗΝ	Δολλάρια	3.—
Διὰ τὴν ΑΙΓΥΠΤΟΝ καὶ ΑΓΓΑΙΑΝ	Λίρα Ἀγγλίας	1)2
Διὰ τὴν ΚΥΠΡΟΝ	Σελίνα	10.—
Διὰ τὴν ΕΥΡΩΠΗΝ	Δρ. Χρ.	12.—

Ἐκδοσις ἐκλεκτῆ γενικῶς Φρ. χρ. ἢ δραχ. 25.—

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ :

ΔΕΣΠΟΙΝΙΑ ΕΥΓΕΝΙΑΝ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Ὀδὸς Μενάνδρου 83.—ΑΘΗΝΑΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: “ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΝ., ΑΘΗΝΑΣ

Πάν χειρόγραφον δημοσιευόμενον ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφεται.

Πάν σύγγραμμα ἀποστελλόμενον εἰς τὰ γραφεῖά μας ἀναγγέλλεται.
Αἱ ἐγγράφαί ἀρχοῦν ἀπὸ 1ης ἐκάστου μηνός.—Τὸ τεύχος δρ. 1.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἑλλάς πανηγυρίζει.—Αὐτὸς καὶ Ἐκεῖνοι.—Τὰ Ἰταλικά καὶ τὰ ἐν περὶ λόγφ ἔργα τοῦ Κάλβου
Σπ. Δεδιζή.—Τὰ Λαϊκὰ Δικαστήρια.—Ν. Θ. Σχέτη.—Ἡ Θεσσαλία ὑπὸ Γεωργικὴν ἀνάπλασιν
Α. Α. Ζ.—Γεωργικὸὶ Σύνδεσμοι ἐν Ἰρλανδίᾳ Ι. Η. Σχηματοῦλλα.—Ἀπὸ τὴν Καλλιτεχνικὴ
Κίνησι.—Ἀπὸ τὴ Ζωὴ τοῦ μηνός, Α. Α. Ζ.—Ἀπὸ τὰ κοινωνικὰ πένθη.—Ὁ Κόσμος.—Ὀλιγόστιχα.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ “ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ,,

Ἡ «Ἑλληνικὴ Ἐπιθεώρησις» παλαιάσα μέγχοι τοῦδε εἰς μυρίας δυσκολίας διὰ τὴν ἐξέυρεσιν χάρτου εἶναι ἤδη ὑποχρεωμένη νὰ ἐμφανίζεταί με μορφὴν καθαρῶς πολεμικῆν, μορφὴν τῆς ἀνάγκης. Ἡ κρίσις τοῦ χάρτου ἐφθασε σὸ δξύτατον σημεῖον καὶ δέον νὰ θεωρηταί ἄθλος καὶ ὅτι κατορθώομεν νὰ ἐκδιδώμεθα. Ἡ τιμὴ τοῦ χάρτου ἐφθασε πλέον εἰς ἀπρόσιτα ὕψη.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΤΟΣ ΙΑ΄.

ΑΘΗΝΑΙ—ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ—ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1918

ΤΕΥΧΟΣ 130—131

Η ΕΛΛΑΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΖΕΙ

Τὴν 16 Σεπτεμβρίου θὰ τὴν καθορίσωμεν μεταξὺ τῶν ἑορταστικῶν ἱστορικῶν στιγμῶν τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς.

Τρεῖς ἐπίσημοι τῆς Βουλγαρίας ἀντιπροσώποι, ποῖος ξέροι ἂν δὲν τοὺς ἐξέλεξεν ἡ μοῖρα ἀπὸ τοὺς πλέον ὑπερφιάλους ἐθνικόφρονας, ἀπὸ τοὺς πλέον περυσιαμένους πατριώτας, ταπεινοὶ, σκυθρωποὶ, ἄφρωνοι, ἰκετευτικοὶ, κύπτοντες ἀσυζητητεῖ εἰς πᾶσαν ἀξίωσιν τῶν νικητῶν των, ὑπέγραψον μετὰ σπουδῆς τὸν ἐξευτελισμὸν τῆς πατρίδος των.

Ἡ Θεῖα Δίκη διὰ τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Συμμαχικῶν ὀπλων ἐτιμώρησεν ἕνα Λαὸν ἀνίκανον νὰ αἰσθανθῆ πέραν τῆς θηριώδους ὑπουλότητος καὶ τῆς ἀπίστου δολιότητος καὶ τῆς αἱματηρᾶς ἐξουδετερώσεως τῶν ὑπὸ τὴν πτέρναν του δουλευόντων πληθυσμῶν. Τὸν ἐτιμώρησε μετὰ τὸν πλέον δίκαιον καὶ λογικὸν τρόπον: τὸν ἐταπεινώσε, τὸν ἐξηντέλισε, τὸν ὠδήγησεν εἰς ἀποσύνθεσιν ἐσωτερικὴν, ἀφοῦ προηγουμένως τὸν ἐρηψεν εἰς τὴν ἐπώδυνον κυριαρχίαν τῶν Τευτόνων. Τὸ χάσμα καὶ ἡ υπερφάνεια του, ὁ στρατὸς του, νικημένος, πανι-

κόβλητος, φυγομαχῶν παρέδιδε τὰ πάντα ἀρκεῖ νὰ σώσῃ τὴν ζωὴν του! Αἱ ὑπερφίαλοι βλέψεις του ἐπὶ ξένων ἐδαφῶν κατεσυνετριβήσαν ὡς ἡ πλέον εὐθραυστος ὕαλος. Ἡ ἡγεμονία του εἰς βάρος γειτόνων Λαῶν κατερρακώθη, κατέρρευσε ὡς χιονοστιβᾶς διαλυομένη εἰς τὴν ἐλαχίστην ριπὴν τοῦ ἀνέμου.

Ἡ ἑλληνικὴ καὶ συμμαχικὴ θυελλώδης ὄρμη παρέσυρε τὰ πάντα καὶ ἂν δὲν ἔσπευδον θρηνοῦντες καὶ ἀπολοφυρόμενοι νὰ ζητήσουν σωτηρίαν συνθηκολογοῦντες ἢ βουλγαρικὴ ἀτιμία καὶ βαρβαρότης θὰ ὑφίστατο ἀκόμη καιριώτερα τὰ τραύματα τῆς ταπεινώσεως καὶ τῆς καταστροφῆς.

Ἡ Ἑλλάς εὐγνωμονοῦσα τὴν Συμμαχικὴν συμβολὴν, εὐγνωμονοῦσα διὰ τὰς θυσίας τῶν Προστατῶν Δυνάμεων, στήνουσα βομῶν ἀληθινῆς λατρείας εἰς τὴν ἰδέαν εἰλικρινῶν δεσμῶν τῶν ἰσχυρῶν φίλων μας, πανηγυρίζει διὰ τοὺς θριάμβους τῶν παιδιῶν της καὶ εὐλογεῖ τὴν Θεῖαν Δύναμιν ποῦ εὐδόσε τοὺς ἀγῶνάς της καὶ ἐγίγαντοσε τὰς ἐπιτυχίας της.

ΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΕΚΕΙΝΟΙ

Πόθος κρυφός, γλυκός του Έλληνικού Λαού μετεβλήθη εις μεγαλειώδη πραγματικότητα. Ένας Βασιλεύς τυφλωμένος από έγωισμόν, από γερμανισμόν, από όλεθρίας συζυγιάς επιδράσεις, ακατάρτιστος επισημονικώς, ιστορικώς, στρατιωτικώς, χωρίς άγνα έλληνοπρεπή αισθήματα, περιστοιχόμενος από στρατηγούς και πολιτικούς της γερμανοκρατουμένης, ψυχής των διεστραβλωμένων αισθημάτων, των ύστεροβούλων αντίληψεων, του ισχνού πατριωτισμού, της κουφότητας, της μωρίας ενός Σκουλούδη, ενός Γούναρη, ενός Μεταξά, ενός Ρούφου και της άλλης σείρας των άναξίων προσοχής μικροζωφίων, μικροπονηρών, μικροπολιτικών, μικροσφαιροντολόγων, μικροαυλοδούλων, παραδίδει Έλληνικά Έδάφη, Έλληνικά Πολεμοφόδια, Έλληνικά Φρούρια, Έλληνικόν Στρατόν, Έλληνικούς Λιμένας Έλληνικούς Πληθυσμούς, Έλληνικές Πόλεις, Έλληνικά Χωριά, Έλληνικός Έκκλησίας, Έλληνικά Σχολεία, Έλληνικούς Τάφους, Έλληνικές Περιοχές, εις τόν μισητότερον και άπεχθέστερον και τυραννικότερον έθνικόν μας έχθρόν, τόν θηριώδη και αίμοδιψή Βούλγαρον.

Είπε μία από τας άπαισιωτέρας σελίδας της Ιστορίας μας ή παράδοσις της Ανατολικής Μακεδονίας εις τήν βουλγαρικην ληστροικήν βουλμίαν. Δέν φανιάζομαι ότι θά ύπερξη ιστορικός ό όποιος θά παρήσχη νά εϋρη σημαία δικαιολογητικά της Έλληνικής αυτής άναδρασης, άβουλίας, παραφροσύνης, μέθης και τυφλώσεως. Όπως δέν πιστεύω ότι έξακολουθούν ύπάρχοντες γνήσιοι Έλληνες— έξω από τούς Βουλγαρίζοντας, τούς Γερμανοπλήκτους, τούς Υποέλληνας, οι όποιοι νά μην αισθάνονται τήν όδύνην εις τήν ψυχήν επί τή άναμνησει της παραδόσεως Έλληνικής χάρας

και τήν άφθαστον συναίσθησιν της χαράς επί τή άνακτήσει των βουλγαροκρατουμένων ελληνικών εκτάσεων.

Ότι κυρίως έπροξένησαν όδύνην, εκ του έθνικου αυτού αίσχους εις τήν ελληνικήν ψυχήν, ήον ή παράδοσις του Ρούπελ με τά πολυτίμητα πολεμικά του εφόδια. Ό Έλληνας πανίως έπόνεσεν εις τάς δυσχεμέρους στιγμάς της έθνικής του ζωής τόσον, όσον όταν έγνωσθη ή άνέλεος άπόφασις του Βασιλέως του και της Κυβερνήσεώς του, νά παραδώσουν άμαχητεί περιβλεπτον Έλληνικόν φρούριον εις τούς άγρίους άπογόνους του Κρούμου.

Τόν πόνον αυτόν της Έλληνικής ψυχής τόν βρισκουμε μέσα στής άλλης γραμμής Έλληνος στρατιώτου, τέκνου του άγνού Έλληνικού Λαού, ό όποιος εύρεθείς κατά τόν Μάϊον του 1916 έντός του περιμαχίτου φρουρίου περιέγραψε με λόγια άπλά τά ύλιβερά συναίσθηματα που έκφυράρχησαν στήν ψυχή του. Έκ της έπιστολής αυτής που έξεπροσώπει τότε τήν άλόγων των Έλληνικού στρατού δημοσιεύσειν περιεχοπάς τινάς:

«Τήν 13 Μαΐου οι σκοποί του Ρούπελ είδαν μακρὰ πὸ πέρα ἀπὸ τὴν Οὐδέτεραν Ζώνην κινήσεις Βουλγαρικῶν στρατευμάτων καὶ εἰδοποιήσαν ἱεραρχικῶς τὸν Διοικητὴν τῆς φρουρίας. Ὁ Διοικητὴς μᾶς ἀπὸ διέταξε νὰ λάβωμεν τὰ κατάλληλα μέτρα γὰρ τὴν ἀμυναν ἐσπευσε ν' ἀναφέρῃ εἰς τὴν Μεραρχίαν καὶ τὸ Δοκ Σῶμα Σιγαιῶν τὰς ὑπόλοιπας κινήσεις τῶν Βουλγάρων. Τὴν ἴδια δὲ στιγμήν παρέταξε τοὺς ἀνδρας του εἰς θέσαν ἀμύνης. Μὲ ἄκραν προθυμίαν καὶ ἀκράτητον ἐνθουσιασμόν ἔπιασε τὴν κατάλληλον θέσαν τὸ Πεζικόν μᾶς, ἐνῶ τὸ Πνευματικόν ἔλαβε διαταγὴν νὰ κτυπᾷ τὸν ἐχθρὸν πὸν ἔχειο ἐναντίον μᾶς.»

«Μέσα σὲ τραγούδια ἡρωϊκὰ, σὲ θούρια καὶ κραυγὰς πολεμικὰς ἀρχίζει τὸ Ἑλληνικὸν κινδύνι νὰ ὑποδέχεται τὸν ἐχθρὸν. Οἱ στρατιῶταί μᾶς δὲν κρατιοῦντι πλέον. Γομάτοι ἀτὸ θῆρος, ἀποφασιστικοί, μὲ τὴν πολεμικὴ διάθεσι στήν γενναία τους ψυχὴν ψάλλουν τὸ στρατιωτικὸν τραγούδι ποὺ τὴν τελευταία ἐβγάλεν ἀτὸ μέσα ἀπὸ τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν τοῦ ἀγαπημένου μᾶς Φρουρίου.»

**

«Αἱ βολαὶ τῶν κανονιῶν μᾶς ἐπιτυχημένως ζυγισμένως σπείρουν τὸν τρόμον καὶ τὸν δόλοστον στήν Βουλγαρικὴν φάλαγγες. Ἀμέσως σταματοῦν τὴν ὁρμὴν τους, ἀνακαίτίζουν τὴν προσέλασιν τους.»

«Δὲν ἐπερίμεναν νὰ τοὺς ὑποδεχθοῦμε μὲ τὸν τρόπον αὐτὸν καὶ σηκωνοῦν λευκὰς σημαίες γὰρ νὰ ζητήσωμεν νὰ πάσῃ τὸ πῦρ. Κατάλαβαν οἱ σὸ ὁρόμο τους βρισκοῦνται σιγήθια γενναίων πολεμιστῶν, ἀληθινοὶ Ἀετοί, ἀπὸ κείνους ποὺ γνώρισαν στήν ἐνδοξὴς μάχης τοῦ 1913.»

«Ὁ Διοικητὴς μᾶς δίνει διαταγὰς νὰ πάσῃ τὸ πῦρ, ἀλλὰ νὰ μὴ φύγωμε ἀπὸ τὰς θέσεις μᾶς μέχρι νεωτέρας οἰαίτης. Στὸ μεταξὺ διάστημα κινεζόμεθα οἱ εἰσελθόντες τηλεγραφήματα στὸ Δοκ Σῶμα, στὸ Ἐπιτελεῖον, στὴ Διοκνησί. Καταλαβαίνομε μίαν κίνησιν ἀσυνήθιστην, ἀλλὰ δικαιολογημένην τῶν ἀξιωματικῶν μᾶς, ποὺ σὲ μίαν τέτοιαν δύσκολην στιγμὴν δὲν εἴσυσσαν τί ὁρόμο ν' ἀκολουθήσωμεν. Ἐμεῖς οἱ στρατιῶταί ποὺ δὲν κρατιοῦμαι πιά, ἀησχοῦμαι γιὰ μίαν διέκοψαν τὴν δουλειὰ μᾶς, ἀνολομοῦνοί νὰ κτυπήσωμεν τὸ μισητὸ ἐχθρὸν, ρωτιομε δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ζητᾶμε μὲ ἀγωνία νὰ μάθωμε τι συμβαίνει, ποῖος λόγος μᾶς κρύβει ἔτσι στήν ἀορᾶνεια καὶ καταλαβαίνομε ἕνα μεγάλο πόνο στὴ ψυχὴν γιὰτὶ οὐδὲν νὰ μαντεύσωμε τὴ μεγάλην συμφορὰν ποὺ μᾶς περιμένει.»

«Διὸ δὲν ἀρχίσαμε νὰ μᾶς ἐβρῆν τὸ κινδύνον, ἢ συμφορὰ.»

«Μίαν κοινοποιοῦν διαταγὴν νὰ παραδώσωμεν τὸ αἷμα τῆς καρδιάς μᾶς, τὰ πατριωτικὰ στερὰ μᾶς, τοὺς πόθους μᾶς, οἱ μεγάλοι κρυφοὶ ἢ ψυχὴ μᾶς.»

«Μᾶς ζητοῦν ντροπιασμένοι νὰ φύγωμε ἀπὸ τὰ μέρη ποὺ ἀγαπήσαμε, ἀπὸ τὰ κινδύνια ποὺ ἐλαττωσαμε, ἀπὸ τὴν ζωὴν ποὺ ἐξομώθημε μὲ ὅλες τὰς εὐμορφίας ποὺ εἶχε νὰ κερρῆ ἡ ἀγρὴ Ἑλληνικὴ νεότης.»

«Καὶ ποῖος μᾶς τὰ διατάσσει, καὶ ποῖος μᾶς τὰ ζητᾷ. Ὁ Βασιλεὺς μᾶς, ὁ Ἑλληνας Βασιλεὺς τὸν ὅποιον εἰμὲς εὐσεβώσαμε, γιὰ τὸ Στέμμα τοῦ ὁποῖου εἰμὲς ἐσεχθήκαμε ὅλες τὰς θέσεις ποὺ ἀπαίτησε ἡ πολεμικὴ του οὐρα!»

«Δὲν πιστεύομε σ' οὐδὲν ἀκούμε.»

«Ἡ ψυχὴ μᾶς γιομίζει ἀπὸ φρίκη, ἀπὸ πόνο, ἀπὸ ἀγανάκτησιν.»

«Μὲ τὴ δύναμι νὰ φανοῦμε τοὺς ἐχθρούς μᾶς οὐδὲν ἀναδροὶ καὶ δευλοί; Ἐμεῖς λαοί, ἐμεῖς φυγάδες!»

«Καὶ μὲ τί πρόσωπο νὰ δοῦμε τοὺς δικούς μᾶς;

«Τοὺς συναδέλφους μᾶς, τὰ σπῆνια μᾶς, τὰ φίλα μᾶς πρόσωπα;

«Ἀλλ' αὐτὲς τῆς πίστεως, μ' αὐτὲς τῆς ντροπῆς στὴ ψυχὴν δὲν μποροῦομε νὰ δεχθῶμε μίαν ἀποτομὴν διαταγῆν ποὺ ἔλεγει:»

«Ψύγει.»

«Παραδώσατε τὸ Ρούπελ τοῖς ἐχθροῦς.»

«Δὲν πιστεύομε σὲ τέτοια ἀναδρασία.»

«Εἰμὲς οἱ εἰσομοί νὰ παραδώσωμεν.»

«Ἐπιδεξαμε ν' ἀπειθήσωμεν σὲς διαταγὰς τῶν ἀνωτέρων μᾶς.»

«Στὴν ἀρχὴν μὲ ψιθυρισμοὺς, ὅσπερα μὲ φωνὴς πὸ ζωηρὰς ἐξηγοῦομεν ἐξηγήσεις, ἐρωτοῦομε τοὺς ἀνωτέρους πὸς τοῖσιν νὰ παραδίδουν τὸ φρούριον ἀμαχητεί, ποὺ βρισκουν τὸ ψυχικὸν θάνατον, ποὺ βρισκουν τὴν κληιά γιὰ νὰ μᾶς διατασσοῦν σὲν αἰσχος αὐτὸ, στὴν μεγάλην αὐτὴν ντροπή.»

«Καὶ ὁ Ἑλληνας στρατιώτης εἶχε ἀγαπήσει, εἶχε σεμερὸ ἕνα μέρος ἀπὸ τὴν ζωὴν του μὲ τοὺς βραχίους, μὲ τὰ φτωχοπούουδα, μὲ τὸν ἄερα, μὲ τὴν κινδύνια, μὲ τῆς ὀριδες τοῦ φρουρίου καὶ δὲν εἶχε τὴν δύναμι νὰ τα ἀποχωρισθῇ ζωντανός.»

«Ἴσοις φρονεῖ δὲν τὴν εὐτοτραγουδήσαμε οὐδὲν τὴν πὸν τροφορὴν μᾶς ἀγάπη!

«Ὅταν ἤστωμε ἐσὸ μέσα στρατιῶτα τῆς πατρίδας εἶχαμε ὅλοι ὁμοθυμῶν νὰ βροσμε νικηταί καὶ νὰ περῶμε πρὸς ῥοδρῶν, ἄλλως νὰ πέσωμε νεκροὶ ἀπὸν ὑπερασπισθῶμε καὶ τὸ τελευταίον κινδύνια καὶ τὴν τελευταία γωνία τοῦ Ρούπελ.»

«Ἡ διαταγὴ γιὰ νὰ φύγωμε, γιὰ νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον ἴστανε τρεῖς χειρότερον ἀπὸ τὸ θάνατον καὶ ὅλοι μᾶς μὲ μίαν φωνὴν ἐφρονάζαμε.»

«Ὅτι πὸ ζωηροὶ αἰο μᾶς δὲν συγκατοῦνται πλέον. Φωνάζουν πὸν ὄσανα, πὸν ζωηρὰ, μὲ μίαν ἀναμνησίαν ποὺ δὲν κερρῆται. Φωνάζουν περὶ μίαν ἀρῆν, ἐκδιηκῆματα. «Σκοτώσατε τοὺς κινδύνια, ἀπὸ τὸν ἀλλοτρίον Διοικητὴν.»

«Ὁ ποῖος παραφροῦν τὸ σιγατὸν καὶ κινδυνεύομε οἱ αἰσοὶ ἀξίωματικοί μᾶς ποὺ καὶ αὐτοὶ μὲ ποῖον κινδύνον τὸ ὑλιβερο τοὺς καθῆν.»

«Ὁ φρουρικός κινδύνια τὰ διὰ τὴν ἐχθρότητα καὶ πρᾶξις νεοτερῆς διαταγῆς. Ἐξορκίζει τοὺς ἀνδρας νὰ περῶν ὀλοστον εἰς τοὺς Νόμους καὶ τὸν Στρατιωτικὸν Βασίλειον. (Σημ. Ἑλλ. Βουλ. Τὸν Ἀπολυταρχικὸν Βασίλειον.)

«Ἡ φρουρὰ κινδύνια καὶ φρονεῖ μὲ τὴν ψυχὴν ἀναμνησίαν καὶ τὴν κινδύνια κινδυνεύομε σὲς τρεῖς ἀπὸ τὸ Ἑλληνικὸν μᾶς Φρούριον.»

«Τὴν στιγμή πού φεύγαμε, βλέπουμε ἕνα χέρι ἀποτρέπαι τὸ αὐτὴν ἀπὸ τὴν φαντασία μας τὴν εἰκόνα πού σιγῶνιζαμε μέσα στὸ μεγάλο τῆς φυλῆς μας καὶ μέσα στῆς ὑπέροχες, σέξ ἡρωϊκῆς παραδόσεις πού τὰ τελευταῖα πολεμικά τρώαμα μᾶς ἀφῆραν νὰ φυλάξω μὲ θρησκευτικὴ εὐλάβεια σὴ ψυχὴ μας.»

«Ποτέ μας δὲν θὰ λησμονήσουμε δι εὐρέθη- καν Ἑλληνες Κυβερνήται καὶ Ἀρχόντες νὰ διατάξουν τὰ παραδύωμεν ἀμαχητὶ τὴν τιμὴν τῆς πατριδὸς εἰς τοὺς λησιᾶς, εἰς τοὺς Βουλγάρους . . . . .»

Ἐδῶ σταματᾷ τὸ χειρόγραφο.

Μέσα σ' αὐτὴν τὴν εἰκόνα βλέπει καθαρά, ξάστερα, ὁ ἀναγνώστης ὄλους ἐκείνους τοὺς ἔθνηκος δλετήρας. Μέσα σ' αὐτὴν τὴν εἰκόνα ἀντικατοπτρίζονται τὰ αἰσθημᾶτά των, αἱ ἰδέαι των, αἱ ἀντιλήψεις των, τὰ πεισματᾶ των, αἱ μικροπονηρίαι των, ἡ θρασύτης των.

Ὅλο τὸ ἔθνηκος πένθος πού ἐδημιούργησαν καὶ διεσκόρπισαν τότε οἱ Ἑθνηκοὶ αὐτοὶ στραγγαλιστὰ καταφαίνεται μέσα στις γραμμᾶς τοῦ ἀπλοῦ στρατιώτου.

Ὁ ζόφος τῆς Ἑλληνικῆς ψυχῆς βαρὺς ἐπικάθηται καὶ ἡ καταρα τοῦ ἀπουσιάζοντος τοῦ Ἑλληνισμοῦ θὰ εἶνε ἡ διαρκὴς συντροφος τῆς ζωῆς των.

Τὸ στίγμα τῆς παραδόσεως τῆς Ἀνατολικῆς Μακεονίας καὶ τοῦ φρουρικοῦ συγκροτήματος τοῦ Ρουβελ δὲν εἶνε στίγμα τῆς Ἑλλάδος, εἶνε στίγμα τὸν προσωπικοῦ, ἀναφαιρόμενον, δικό τους, εἶνε ἡ δόξα των, εἶνε ἡ τιμὴ των, εἶνε τὰ αἰσθημᾶτά των. Ἡ πράξις των

αὐτὴ καὶ μόνη, μέσα στῆς τόσες ἄλλες δεῖχναι ποῖοι ἦσαν ΕΚΕΙΝΟΙ.

Δυὸ χρόνια καὶ ὀλίγοι μῆνες ἤρκεσαν γὰρ δεῖξουν ποῖος εἶνε ΑΥΤΟΣ. Νὰ δεῖξουν τὴν διαφορὰν στὸ μυαλό, στὰ αἰσθημᾶτα, στὴ ψυχικὴ δύναμι καὶ ἀριότητα, στὴ μεγαλοφυΐα, στὸ πατριωτισμὸ, στὸ πνεῦμα τῆς ἀναδημιουργίας, στὴν ὑπεροχὴ τῆς ἀντιλήψεως, στὴ σκέψι, στὴν ἀπόφασι, στὴν πατριωτικὴ κατεύθυνσι. Δυὸμισυ χρόνια περίπου ἔφτασαν γιὰ νὰ δῆ ὁ Ἑλληνισμὸς τὸ περιλάμπρον ἔργον ΑΥΤΟΥ. Γιὰ νὰ θανατῶσῃ τὴν πολιτικὴν του περιόνοια, τὴν σταθερότητα τῆς πολιτικῆς του, τὴν δύναμι τῆς προβλεπτικότητος, τὴν ἀσφάλειαν τῆς κρίσεως, τὸ ἀλάνθαστο τοῦ ὑπολογισμοῦ. Δυὸμισυ χρόνια ἔφτασαν γιὰ νὰ ἀνυψώσῃ ὁ Ἑλληνικὸς θαυμασμὸς καὶ ἡ Ἑλληνικὴ εὐγνωμοσύνη βωμὸν νέας λατρείας καὶ ἀφοσιώσεως εἰς τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Φυλῆς.

ΕΚΕΙΝΟΙ παρεδωκαν στοὺς Βουλγάρους τὸ Ρουβελ, καὶ τὰς Σέρρας, καὶ τὴν Δράμαν, καὶ τὴν Καβάλλαν καὶ ΑΥΤΟΣ πάμφωτος, ἀπαστράπτων ἀπὸ τὴν ἔθνηκος αἰγίαν τῶν νικηφόρων στρατιῶν μας, ἐξαναγκάζει τὴν Βουλγαρίαν νὰ παραδοθῇ ὀλόκληρος κατηγυμμένη, ταπεινὴ, ἀπολοφρομένη εἰς τὰς Συμμαχικάς καὶ Ἑλληνικάς Στρατιάς.

Ἀντὶ πένθους καὶ ζόφου καὶ ὀδύνης πού μᾶς ἐσκόρπισαν ΕΚΕΙΝΟΙ μᾶς χάριζει ΑΥΤΟΣ, χαρὰν, εὐτυχίαν καὶ φῶς, ἀντὶ δακρύων καὶ αἰσχῶν, ἀλλαγαμῶν ἐνδοξαρισμοῦ καὶ χαρισούνους καὶ ἑορταστικὸς ἤχους καμπάνας.....

Δ. Ζ.

ΤΑ ΙΤΑΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΠΕΖΩ ΛΟΓΩ ΕΡΓΑ ΤΟΥ ΚΑΛΒΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Ε'

Πατρίς των ἡ γῆ, καὶ ὁ πλοσιώτερος καὶ ἰσχυρότερος εἶνε ὁ κύριός των. Ἄ! Εἰς μακρὴν προσεπάθησαν νὰ μοῦ διαφθεύρουν τὴν καρδίαν ὁ χυμὸς καὶ ἡ βία. Ἄν καὶ διαμενῶ εἰς αὐτὰ τὰ τεπια μερῆ, μεταξὺ τῶν ὁσίων μουμιούριζι τὸ ἀργυροῦν μετὰ τοῦ Ἄρνου, πού διαβρεχει θελκτικὰς ὄχθας γεμάτας ἀπὸ μύρια μυρωδάτα λουλουδία. Ἄ! ποῖε ἀπὸ σὲ Ζάκυνθος μου.....

ΣΓ'

Διότι γλυκὺς βάλσαμος εἰς τὰ σπλάγνα μου εἶναι ἡ ἐλαστὰ εὐρα σου.....καὶ ἂν ἐθνημῶμαι τὸς μητριαὺς ἡμεροῖς καὶ πορτοκαλεῖς, ἐδῶ καὶ ἐκεῖ βυμέναις εἶναι τὸ ἀριγενὴ χροῖμα ἡ ἀνθη.

Ζ'

Δὲν θὰ σὲ λησμονήσω ποτέ, Ζάκυνθος μου. Ἄλλὰ

Ἄλλ' ἐὰν βάρβαροι λαοὶ διέφθειραν τὰ ἦθη, ἂ! πόσον ἡ γῆ ἐκείνη, ἦις ἐγέννησε τοὺς περιλάμπρους Τριακοσίους καὶ Ἐκείνον ὅστις εἰς τοὺς κάρπους τοῦ Μαραθῶνος καὶ τῶν Πλαταίων, ἀντιμετωπίσας μετ' ἐν τῶν ἀστραπῶν τῆς μοχθῆς, μὲ τὰς κρυμὰς καὶ μὲ τὸ σπαθί, τὰ ἀπειρα περσικά ὄπλα κατεστρεψε καὶ ἤνοιξε τὸν δρόμον, εἰς τὴν ἐλευθερίαν (4).

Θ'

Ἦ ἔχων τις κατὰ νουν τὰς πολυαίριμους μεγαλο-

φυίας, αἵτινες φήμην τόσην ἔδωκαν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ τὴν γῆν ἐκείνην, ἦις ἐλπίζει ὀρόδιον μᾶλλον. Ἄ! πῶς, ὦ Ἕλληνας, τώρα, πῶς, ὑποφέρετε τὰς καταστροφάς; (5).

Ι'

Φεῦ! Δώσετε τέλος εἰς τὰ βράνα, ἐνθυμούμενοι τὴν ἀρχαίαν σας αἰγίαν. Τὸ ξίφος εἶναι οὐράνιος κεραυνοῦς ὅταν ἡ ἀγάτῃ τῆς πατριδὸς τὸ περιστρέφει. Ἦλθέ ποτε ὁ Κέλτης; καὶ ἐπότιζεν εἰς τὴν Κασταλιανήν τὸν Πόλεμου τοῦ Ἴππου; σκεπτόμενος δὲ τοὺς ἱεροὺς θησαυροὺς βρέμουν ἐγέμει τὰ ἄντρα μὲ ἱβριστικὸς ὠρυγμῶς.

ΙΑ'

Ὅταν καλύπτεται θολοὸς ὁ οὐρανὸς μὲ μαῦρα νέφη καὶ ἰδοὺ ὁ μέγας Θεὸς τῆς Ἀήλου' καὶ πληθῶνας κεραυνῶν θορυβῶδως στείλει ἡ δεξιὰ του ἀπὸ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους' καὶ ὑπερόγκους λίθους ῥίπτων καὶ δημιουργῶν τὴν ἀνεμοζάλην γύρω γύρω βουτῶσαν εἰς τὰ ἄδικα ὄπλα, διευκολύνει τοὺς ἀγῶνας τοὺς ὁποίους ἡ φιλοπατρία παρεκίνησεν.

ΙΒ'

Ἄ! περισσότερο ἀπὸ τὸν καιρὸν ὁ ὕπνος μεταβάλλει τὴν καρδίαν. Καὶ δυστυχῆς ἡ Ἰταλία αὐτὴ, εἰς τὴν ὁποίαν ζῶ ἀποροφῶν ἀπὸ τὰ ὀφθαλμοῦ ἀνθη τὸ μέλι διὰ νὰ σᾶς τὸ δόσω (6). Αὐτὴ, ὅταν ἄλλοτε εἰς μεγάλῃν τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχὴν θεῖαν, ὑπῆρχεν ὑπερήφανος βασιλοῦσα.

ΙΓ'

Καὶ τώρα ἰδὲ αὐτὴν σκλάβαν, ἔνεκα τοῦ πολυζουνοῦ ὕπνου καὶ ὀκνέδουτον. Καὶ ἂν ἀπατηθεῖσα ἐάνησε τὴν καρδίαν καὶ ἀρπαξὲς σκουριασμένον τὸ σπαθί. Ἄ! δὲν τὸ ἐνόησεν ἡ ταλαίπωρος πού ἀπὸ τὴν μεγαλοφυΐαν τῆς ἔλλειπεν ἡ καρδία καὶ ἡ παλαιὰ ὄρη καὶ ὅτι ἀδοξε γῆμα εἶχον τὰ ὄπλα διὰ νὰ νικήσῃ. Ὅχι καὶ ἡ ἔνοχος ἐθέριζε διὰ ξένους σκοπούς. (7).

ΙΔ'

Δὲν ἐξφοιλήσαν τὰ παιδιὰ σου, ὦ Ἰταλία, παρενομούμενοι ἀπὸ τὴν ἀγάτην σου, ἀλλὰ διὰ νὰ πληγῶσον περισσότερο τὸν θωρακί σου στήθη καὶ νὰ σὲ παραδῶσον—ἀγνώμονα πάντοτε—εἰς χεῖρας νέου τυραννοῦ. Ἐπὶ τῶν δεξασιμένων σου λειψίων κατῆμνοι οἱ ποιητὰ τραγοῦδων τοὺς ὕμνους τῶν παλαιοῦν σου νικῶν καὶ διακροοῦντες ἔκρουον τὴν ἀρπᾶν. Σὺ ἀκούεις. (8).

ΙΕ'

Ἄλλ' ἰδὲ ὁ μωρὸς ὄχλος πῶς τοὺς θεωρεῖ καὶ γελᾷ καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν ὀνειρεῦεται ἡσχίαν καὶ χυμὸν; (9). Εὐτυχῆς θὰ εἶμαι, ἂν ἐπὶ τοῦ τάφου μου ἀντιγῆ: Ἦ ζωὴ σου καὶ τὰ ποιήματα ὀπήξαν δῶρα ἐπωφελεῖ εἰς τοὺς Ἕλληνας.

✦

Ἐλθῶμεν τώρα εἰς τὰς σημειώσεις τοῦ Κάλβου. Παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Κάλβος ἔγραψεν εἰς τὸ 1814 ὡς εἴπομεν:

(1) Μεταξὺ τῶν ἑκατομμυρίων κατοίκων τῆς Εὐρώ-

πῆς θὰ εἶνε ὀλίγοι ἐκείνοι πρὸς τοὺς ὁποίους δὲν ἀκούβουν οἱ λόγοι μου, καὶ οὗτοι οἱ ὀλίγοι δὲν εἶνε οἱ κωλύοντες τῶν Ἑλλων ἄλλ' ἐκείνοι, αἵτινες διατηροῦν τὴν ἀγνότητα τῆς ψυχῆς. Ἄλλως βλέπει τις τοὺς βασιλεῖς νὰ εἶναι δελοῦς ὑποταγμένοι εἰς τοὺς λαοὺς καὶ οἱ λαοὶ αἰτίως πρὸς τοὺς βασιλεῖς.

(2) Ὁ Κάλβος εἰς τὴν στροφὴν ταύτην παρατηρεῖ ὅτι εἶνεν ἂν ὄψιν τοὺς στίχους τῆς Ἰλιάδος Α'. 44—49 καὶ φέρει κρίσιν περὶ τῶν ἰταλικῶν μεταφράσεων τῆς Ἰλιάδος.

(3) Οἱ Ἕλληνας ἔγραπον δι' ἐλευθέρους λαοὺς καὶ εἶχον δι' ἀνταμιβῆν τὴν βελτίωσιν τῶν ἡθῶν. Ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι σκοτὸν εἶχον τὴν κολακίαν τῶν ἡγεμόνων διὰ νὰ ἐπιτύχουσι τὴν προστασίαν των. Ὅθεν βλέπει τις τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Βισσίου, τοῦ Ὀσίου καὶ ἄλλων, ἐστραϊμένην διὰ νὰ εἶναι εὐνοϊκῆ πρὸς Ἀυτοῦσιν. Δυσάρεστον παράδειγμα πού διέφθειρε τοὺς λαοὺς ἐκείνους καὶ ἐληθιμῶσεν τὰ δίκαιά των. Πολλοὶ τῶν συγγόνων μελετῶσι τὴν Ἀλκίνοϊ καὶ τὰς Ὁδῆς διὰ νὰ γίνου συγγενεῖς τῆς περιστερίας, εἰτιθεῖοντες τὴν ἐλευθερίαν ὅταν σπάζου ἕνα β. π. εἰ καὶ τὴν ὑποταγὴν ὅταν ἀναγορεύου τὸν ἄλλον. Ὁ δυστυχῆς Κλαυδίου; ἀπέθανε μὲ τὴν αἰτίαν ταύτην καὶ θὰ ἴδω νὰ ἀποθάνουν ἄλλους πολλοὺς.

(4) Μὲ τὴν ἐπικοινωνίαν τῶν Ὀθωμανῶν ἐνοθεύθησαν τὰ ἦθη μας καὶ τὰ χρησιμώτερα ἔθνη ἀσπασθησαν. Δὲν ἔχουν δημοσίους ἀγῶνας διὰ νὰ συναγωνίζονται οἱ νέοι μὲ εὐγενῆ αἰλλαν. Δὲν ἔχουν δημόσια σχολεῖα διὰ νὰ διδάξῃ ἡ ἀρετὴ ἦις ἐστολίξει τοὺς προγόνους μας. Ἐχουμεν μόνον ἐκείναι περιτεχίσματα γεμάτα ἀπὸ σχολαστικὸς καὶ θεολόγους καὶ οὗτοι εἰσὶς πείζονται βαρεῖς.

(5) Ἐχουμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα μυριάς ἐξήθρους. Ὁ Σουλτᾶνος εἶναι ὁ μᾶλλον ὑπερόχος· βλέπεις καὶ ἐπὶ Πασᾶ καὶ καὶ ἐπὶ Γιαννίτσας καὶ διαπράττει θηροῖδες σκλήροτητας εἰς ἐκείνους, ὅτις, ἐκ τοῦ ἡτίου χωροκλήτου; δὲν παρακολουθοῦν τὸ παράδειγμα τῶν Μανιατῶν καὶ ἄλλων ὁμοίων. Δηγοῦνται περὶ τοῦ Πασᾶ τῶν Ἰωαννίνων τὰ ἔξῃ: Δυσκόλιμος οὗτος χεῖμασον ὀλίγον ἀπέχοντα τῆς Ἀργας τὸ ἐσπέρως ἐκινδύνευσε νὰ πνιγῇ. Ποιμῆ ὄρωσεν εἰς τὸ ρεῖμα καὶ τὸν ἔσωσε. Μόλις ἀνέλαβε ὁ Πασᾶς διδάξει νὰ ἀποκεφαλίσουν τὸν σωτήρα τὸν λέγων ὅτι δὲν ἤθελε νὰ χωροστῇ τὴν ζωὴν του εἰς ἕνα ποιμένα.

(6) Παρῆλθεν ἔτος ἀπόρον μετὰ κόπον ζῶ ὕπνος δύναται καὶ μελετῶ ὅπως θέλω εἰς τὰς βιβλιοθήκας τῆς Φλωρεντίας, διὰ νὰ ἀνταμιβῶ τὴν πατρίδα μου. Καὶ, ἀναγνώσας μου, θὰ ἐκπλαγῆς ἂν θὰ σοῦ διηγήθῃ ὅτι μὲ τὴν ἰδέαν νὰ συντομώσω τὸν δρόμον, ἠνωγιάσθην νὰ ἐπισκεφθῶ μέρη ἐνθα ἐδιδάσκοντο ἡ φιλολογία καὶ τραγῶν ἔργα; Εἶδον νὰ κινῶνται τὰ γέλια καὶ οἱ γλῶσσαι καὶ μέγας νὰ ἐξάπλωνται ἀλλὰ μὲ παγωμένην καρδίαν. Ἐξήγησα κλαυθῶν οὐνογραφία πρὸς ἀναγνώστην, ὅταν ἐκουρασθῆν νὰ ἀκούω σελίδας μὲ ρητορικά σχήματα, καὶ μοῦ ἔδωκαν τὰ αὐτογεγαστὰ ποιήματα τοῦ Giannì Αντυγιάμου!

(7) Ἄρτισε ἀπὸ προηγουμένους στίχους καὶ ἀκούουσαν τὴν παρούσαν στροφὴν καὶ μέρους τοῦ ἀκούουθου, θὰ εὐχῆς πράγματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἐννοῦνται καὶ θὰ σὲ ἐρωτήσωσι τὸ διατί. Ἀπάντησε: Ἐρωτήσατε τὴν Ἰστορίαν σας.

(8) Ἐννοεῖται ὅχι ὄλοι, ἀλλὰ σπάνιοι, ὡς ὁ Μακιαβέλλης, ὁ Ἀλφίερης, ὁ Φόσκολος μὲ τὸ λαμπρὸν ὕφος καὶ μὲ τὴν ἀγνήν ψυχὴν.

(9) Παρατηρεῖται ὅτι ἀντιφάσκω, ἀφοῦ εἶπον εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς Ὁδῆς (στροφὴ τετάρτη) ὅτι ὅχι ὁ λαός,

τευτής εξαγόμενος υπέρ της λύσεως του γεωργικού της Θεσσαλίας ζητήματος έχασε στην Ελληνικήν αγροτικήν νομοθεσίαν τας βάσεις ενός μεγίστου αναπλαστικού μέλλοντος. Έρχοιψε στα θεμέλια της Γεωργικής ζωής ογκολίθους θειτικής έργασίας. Πέραν όμως αυτού—μέχρι μάλιστα του σημείου της **πλήρους επίλυσεως του δλου αγροτικού ζητήματος** άπεχόμεν παρασάγγας. Απαιτείται νέα έργασία κλοσσιαία διά να συντελεσθῆ ἡ έπίλυσις αὐτή. Το νομοθετικόν έργον του κ. Ύπουργού της Γεωργίας εινε άπλώς ἡ πηγὴ τῶν δροσερῶν πνοῶν αἱ όποιαι σκορπίζονται μέσα στον αύχλόν της σημερινῆς γεωργικῆς μας καταστάσεως. Αὐτάς τας πνοάς χρειάζεται ένα γερό χέρι άκόμη, ένα δυνατό μυαλό άκόμη, να τας χρησιμοποιήσῃ καταλλήλως διά να έξυγαίνουν βαθύτερον καί άποτελεσματικώτερον από κάθε βλαβερὸν μίασμα τήν γεωργικήν μας ζωήν. Ο κ. Μιχαλακόπουλος μάλιστα -καθ' ἣν στιγμήν γράφονται αἱ γραμμαι αὐταί έτοιμάς—γαι γιά νέο έθνικὸ ταξείδι καί πρόκειται νέος Ύπουργός ν' αναλάβῃ τὸ Ύπουργεῖόν του—άπασχοληθεῖς έκτοτε με βαρείας έθνικῆς εὐθύνας, δέν ἦτο δυνατόν να παρακολουθήσῃ τὰ άποτελέσματα τῶν νομοθετικῶν του προσπαθειῶν καί διά τοῦτο έπεβάλλετο ἔτι μάλλον ἡ ανάθεσις τῆς έπίλυσεως τοῦ σοβαροτάτου τούτου γεωργικοῦ έργου εἰς ὧμους σιβαροῦς καί εἰς θέλησιν αδιάσειστον καί άκούραστον. Έπιμέμω λοιπόν προτείνω τήν ψήφισιν νόμου έπιτρέποντος τήν δημιουργίαν τῆς ύψηλῆς αὐτῆς θέσεως. "Αν μάλιστα έξηρητάο παρ' έμοῦ ἡ έλόγη τοῦ προσώπου διά τὸ άνώτατον αὐτὸ πολιτικαῶν αξίωμα τὸ έξισούμενον πρὸς τήν θέσιν Ύπουργοῦ, θὰ έπρότεινε αὐτόν τόν κ. Μιχαλακόπουλον, άνδρα μεγίστων πολιτικῶν άρετῶν, διαπρεπῆ, φιλότιμον, εργατικόν, πολυμαθέστατον καί μάλιστα μετά τὸ τελευταίον ταξείδιόν του περικοσμούμενον ὑπὸ ιδιαίτερων πλεονεκτημάτων διά τὸ περιβλεπτον αὐτὸ άξίωμα. Ἄλλὰ τοῦτο εινε μία εὐχὴ άπραγματοποιήτος καί γιά τοῦτο έρχομαι να υποδείξω εἰς τήν Κυβέρνησιν τὸ άρομοδιώτατον, κατ' έμέ, πρόσωπον διά τήν θέσιν τοῦ Γεωργικοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ Θεσσαλίας. Έχω τήν γνώμην ὅτι τήν ύψηλὴν αὐτὴν θέσιν δέον να τήν έμπιστευθῆ ἡ Πολιτεία εἰς ένα άξιωμα διακοσμημένον ἄπο έξαιρετικῆς φυσικῆς καί έπικτητῆς ιδιότητος. Πρὸ παντός διοικητικῆς ικανότης άνευ όρίων. Μία εὐφυΐα αντίληψης, άδόσημος ἀπό τυπικότητας, ἀπὸ μικρολόγια νομοθετικῆ κάλυπτα, μὴ πτοουμένη πρὸ εὐθυνῶν ὑπηρεσιακῶν καί ικανῆ εἰς πάσαν στιγμήν να εκφευγῇ ἀπὸ τοῖς στενοῦς όρίζοντας τῆς ὑπηρεσιακῆς αντίληψεως. Ένα

άνδρα έγκυκλοπαιδικῆς μορφώσεως, οὐχί κοινῆς εὐφυΐας, μνήμης άπεράντου, τελείας νομικῆς καθαρίσεως, γλωσσομαθῆ, ικανὸν να άφομοιοῦται με τὰ πράγματα ἡ να ὑποτάσῃ ταῦτα εἰς τήν ιδιικήν του εὐρύτατην αντίληψιν. Μία συγκεντρωτικὴ προσωπικότης έξαιρετικῆς ιδιοφυΐας. Κάτι τι ποῦ να εινε διαρκῶς φῶς, θέλησις, σύλληψις άποφάσεως καί εκτελέσις. Χωρὶς δισταγμούς, ψευδοσυζητήσεις, αναβολάς, δῆθεν σοβαρωτέρας μελέτης τοῦ πράγματος. Κάτι τι ένέχον ἀπὸ τήν όρμην καί τήν ταχύτητα τοῦ κεραυνοῦ καί ἀπὸ τήν σοφίαν καί τήν φρόνησιν τῆς Ἄθηνάς. Μελετηρὸς, άκούραστος, φιλόδοξος, ένθουσιώδης, εὐσυνειδήτος, άδέκαστος, δίκαιος, χωρὶς τήν καταστροφικὴν ἐγωπάθειαν ποῦ άποξενώνει καί μαρναίνει τήν ικανότητα καί τὸν ζήλον τῶν γύρω του συναγεατῶν. Καί ἐπὶ πλέον—προσὸν σπουδαιότατον, ικανὸν να εκλέγῃ τὸ περι αὐτόν πρόσωπα, να ένθαρρύνῃ, να εκκολοῦται, να άμοιβῆ τὰ εκλεκτά, τὰ πολύτιμα, τὰ εργατικά καί μορφωμένα στοιχεία, άποκαθαίρων τήν ὑπηρεσίαν του ἀπὸ τήν μούχλα τῆς ρουτίνας, τῆς άμαθείας, τῆς τεμπελιάς, τῆς άβουλίας καί ραθυμίας. Θὰ πῆτε ἴσως ὅτι ζητῶ ὑπεράνθρωπον προβάλλον τήν αξίωσιν να εὐρεθῆ ἡ έξαιρετικὴ αὐτὴ φυσιογνωμία με τὰ σπάνια αὐτὰ προσόντα καί θὰ άπάντησω. — Ο ὑπεράνθρωπος αὐτὸς ὑπάρχει μέσα στους κόλπους τοῦ Ύπουργεῖου τῆς Γεωργίας: Εἶνε ὁ Διευθυντῆς τῶν Κτημάτων κ. Γ. Σιδέρης.

Εἰς τὸ προσεχές περὶ τῶν άλλων προσώπων.

Δ. Α. Ζ.

ΓΕΩΡΓΙΚΟΙ ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ ΕΝ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

«Όταν πρὸ τινος ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς έξήρθε τὴν διασφίν τῆς ἡπὶ τὴν ὕψηλην Αἰσὸν προστασίας Ἑλληνικῆς Γεωργικῆς Ἑταιρίας εκστέρην ὅτι θὰ ἔγινε ένδοξὸν ἡ μετ' έφρασις άποσταστικῶν τινῶν ἐπὶ τὸν προσήλιος δημοτυεῦθέντος τελοῦς τοῦ τμήματος τῆς Γεωργικῆς καί Γενικῆς Ἑκταυσεως ἐν Ἰρλανδίᾳ, ὅσε καίτοι ἦν τῆμα Κυβερνητικὸν ὁρεῖται τὴν διασφίν του εἰς τὴν ἰδιωτικὴν προτοβουλίαν καί ἰδίᾳ εἰς τὴν τοῦ Ἀντιπροέδρου αὐτοῦ κ. Ὀρετίου Πλάνκετ. Ὑφίστανται πολλὰ ἀναλογία μεταξύ Ἑλλάδος καί Ἰρλανδίας. Εἰς ἀμφότεράς τὰς χώρας ταύτας ἡ ἔκτασις τῶν καλλιεργησέμων γαιῶν εἶναι περιορισμένη. Ἐπίσης οἱ χωρικοὶ οἰτίτες καλλιεργοῦσι τὸ μέγιστον ἐν Ἑλλάδι τὸ σύνολον ἔργάζονται κατ' άρχήν τὸν καί άναγκαῖος σύστημα καί ἐν ἀφορῆσει, τὸ κεφάλαιον εινε δυσπρόσιτον.

Οἱ κλιματολογικαὶ ὅροι εἰνε βεβαίως έντεταί: διάφοροι ὡς καί αἱ Γεωργικαὶ Βιομηχανικαὶ αἱ προσωπικότητες τῆς χώρας. Οἱ έθνικοὶ ὅμως χαρακτῆρες ἀμφότερον τῶν χωρῶν έχουν σημεταμοιωτήτος καί ἐν ἡ Ἰρλανδίᾳ ἠρηθῆσῃ ενβραχί χροῖον να ἐπιτύχῃ μετ' αἱ άποτελέσματα δια τῆς συνεργασίας καί τῶν Σύνδεσμων, δύναται να κατορθῇ ταῦτα καί ἡ Ἑλλάς.

Τὸ οὐτύπως εἶνε οἱ νῦν ένδιππεροῦμένοι να αναλάβωσι τὸ έργον χάριν τοῦ ἰδίου συμφέροντος. Δέν ἀρκεῖ να ἐταναπαύονται ὅπως Ἑταιρία τις ὕψιστον ἔχητος προστασίαν ἡ ἔξ ὧν δῆποτε ἰσχυρῶν μελῶν συγκεμημένη δύναται να συντελέσῃ θαύματα καί πρὸς τοῦτο ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος καί ἰδίᾳ οἱ Διημαχοὶ καί οἱ προύχοντες τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς

Ἑλλάδος ἀφιερῶσσι ψυχὴν καί καρδίαν . . . . .

9)22 Μαΐου 1902. VINCENT E. H. CORBETT.»

Οἱ Γεωργικοὶ Συναεταριστοὶ καί ἡ τεχνικὴ εκπαίδευσις ἐν Ἑλλάδι, ἵνα έντοπισθῇ τὸ ζήτημα, δέν έμειναν ἀναμφορητῆς: σά τῆμα, υπεργηθέντων τὸν έπιποδίου, διότι κεφάλαια καί κεφάλαια εὐνομήμενον έργον εὐλόγησαν κατὰ προφανῆ αντίθεσιν. Ἡ γεωργικὴ καί ἡ τεχνικὴ εκπαίδευσις δέν ὕφισταται ἀπολύτως σήμερον καίτοι παρήλθεν εἰκοσαετία

σχεδὸν ἀφ' ἧς έγράφησαν, διότι τὰ κεφάλαια οὐδέποτε ἐλλείψαν καί ἐκλείουσαν μόνον αἱ κενὰ κεφάλαια τῶν υπερεδανουομένων: τοῦ ὅποιος εὐλογία με άνωτατάς παλάμας, προαγγέλον διὰ τὴν εὐλογία μου θέλωσι προαλέξει τὴν εκφῶσιν σπουδαιώμεν εἰς τὰ ἄλλα τῶν διατῶν καί τῶν δύο χειρῶν μου.

I. Π. Σταματούλης

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙ

ΘΕΑΤΡΑ ΚΟΙΤΟΠΟΥΛΗ

Αὐγουστος—Σεπτέμβριος

Τὰ θεάτρα μας τοῦς δύο αὐτοῦς μήνας εἰργάσθησαν, πολλὸν καλά. Ὁ κόσμος έρέτος, δεκτικὸς μίαν διάθεσιν πρὸς τὸ θεάτρον έντεταίς ξεχωριστῆς, μίαν ἐπιθυμίαν να τὰ ἴδῃ όλα, να τὰ παρακολουθήσῃ όλα, καί ἡ κορυφὴ του ἐπιθυμίας εἶνε να μετοσφῇ να τὰ χειροκροτήσῃ όλα...

Ἦτο καί αὐτὸ έρέτος μία ψυχῶσι τὸ θεατρῶσθεσιν ἐκάστην ἑσπέρην, εἰς ένα ἀπὸ τὰ πολλὰ θέατρα τῶν Ἄθηνων.

Εἰς τὸ θεάτρον τῆς Δος Κοιτοπούλης ἐδόθησαν τοῦς δύο αὐτοῦς μήνας τὰ περισσότερα πρώτοτα έργα. Πρῶτον ἐπαίξθη ἡ «Μελισσα» τοῦ κ. Δημητριοκοπούλου. Τὸ έργον περιετρεφέται περὶ τὴν ζωήν τῆς Μελισσῆς, ἑταίρας τῆς άρχαιοτήτος. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ζωὴ μᾶς ἑταίρας δέν ἦτο δυνατόν παρὰ να εἶνε πολλὴ άνοιχτή, καί τὸ έργον ἐθεωρήθη ὅτι ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὰ όρια τοῦ σεμινοῦ καί έβρασε τὰ όρια τοῦ σεμινοῦ, τόσον ὅστε να σημετωθῆ ἐπὶ τοῦ προγράμματος ἡ γυναικῆ πλεονεκτησις «Ανατίλλουσι δια Δεσποινίδας».

Καί ἐπὶ τὸ έργον τοῦ κ. Δημητριοκοπούλου περιορισθῆ εἰς τὸν θεσμιῶτον καί τὰ χειροκροτήματα τοῦ άνδρικοῦ φίλου, ἀφοῦ με τὴν λέξιν ἀνατίλλουσι δέν απέκλεισε μόνον τὰς δεσποινίδας ἀλλὰ καί ὅλας τὰς σεμινοτήφους κυρίας.

Καί ἡ σεμινοτήφους εἶνε περισσότερες.

Μετὰ τὴν «Μελισσαν» εἶνε έργον τὸ ὅποιον εἰνήσῃ τὴν προσοχὴν ἠτο ἡ «Κλυταμνήστρα» τοῦ κ. Π. Ροδιακιάκη. Δυστυχῶς τὸ έργον τοῦ κ. Ροδιακιάκη δέν ἐδωκεν τὰς προσδοκίας μας. Ὁ συγγραφεὺς ἠθέλησε—τὸ λέγει άλλως τε καί μόνος του εἰς μίαν ἐπιστολήν του πρὸς τὴν «Ἑστία»—να νεωτερίσῃ, καί αὐτὸς ἴσως ὁ νεωτερισμὸς κατεστρεψε τὴν έντύπωση τοῦ έργου. Μᾶς παρουσίασε μίαν «Κλυταμνήστραν» ὕστερηκὴν, νεωκὴν, με ἄγιους φωνῆς, με ὕβρεις πρὸς ὅσους τὴν πλησιόσων, καί όλα αὐτὰ δέν εἶνε δυνατόν να ζωντανεύσουν ἐμπρός μας τὸ ἱστορικὸ πρόσωπο τῆς Κλυταμνήστρας, τῆς δυνατῆς ἐκείνης γυναικὸς ἡ ὅποια ἐπέβρασε τὴν δύναμιν τῆς καί τῆς θέλησιν τῆς εἰς ένα ὀδύνηρον λαόν, καί ἐγέμισε με τὴν ζωήν τῆς καί τὴν άρχαία δραματικὴν τέχνην. Ἡ «Κλυταμνήστρα» τοῦ κ. Ροδιακιάκη εἶνε ἡ γυναικῆ ποῦ δέν μπορεί να σὰς συγκινήσῃ: ὅτε με τὸ μεγαλεῖον τῆς κακοτυχίας τῆς, γυναικῆ ὁ συγγραφεὺς μᾶς τὴν παρουσιάζει εἰς τὸ χαμηλότερον ἐπίπεδον τῶν ἀνεργήσων καί τῶν ὕβρων.

Όσον ἀφορᾷ τὴν εκτέλεσιν αὐτῆ δέν ἐβροθήσῃ τὸ έργον. Ἡ Διὰ Κοιτοπούλη καθόλου, μὴ καθόλου τὸν ρόλο τῆς. Ὁ κ. Βογιασφῆς τὸ ἴδιο. Κρίμα ὅτι οἱ δύο αὐτοὶ δυνατόι καλλιτέχναι δέν ἀπορῶσαν να περιώσσουν τὸ έργον.

Ἄλλὰ ὅσην ἀτουχίαν εἶχε εἰς τὸ θεάτρον Κοιτοπούλης ἡ «Κλυταμνήστρα», τόσην ἐπιτυχίαν ἐσημεσίασε εἰς τὸ αὐτὸ θεάτρον ἡ «Ξανθῆς—Μελαγχροῦς» τὸ έργον τοῦ κ. Γεωκοπούλου.

Ὁ κ. Γεωκοπούλος μᾶς εἶχε πάντοτε σὺν θύσει εἰς ἐπιτυχίας. Ἡ ἐρετικὴ ὅμως με τὸ έργον αὐτὸ ὑπερέβαλε ὅλες τῆς άλλες. Καί ἐκείνο ποῦ πρόκει να ἐξαφῇ περισσότερον εἶνε ὅτι ἡ Ξανθῆς—Μελαγχροῦς δέν εἶνε ὁρατὰ ὁρατῆς, δέν εἶνε κινῆρον, δέν εἶνε ἡ μεγαλοῦς παλιῶς ζωῆς. Εἶνε ὕστερος ἀλλοστῆσῆς ἡ ὅποια βραίνει με μεγάλην ὁμοιότητα καί ἡ ὅποια τὴν ἐπιτυχίαν τῆς βασίζει εἰς τὸν εὐνατον διάλογον καί εἰς τὰς φιλοσοφικὰς ἀλήθειας τοῦ σοφιστῆ. Εἶνε ἀληθῆς ὅτι ὁ μεγαλὸς σεακτικισμὸς τοῦ ἠρώτος μᾶς γιομίζει τὴν ψυχρὴν αὐτὴν μελαγχολίαν, τὴν ὀκειαν ἐπιταίνει καί ἡ αὐτοκτονία του. Ἄλλα μέσα εἰς τὸ σεακτικισμὸν αὐτὸν ὑπάρχουν τοσες ἀλήθειες, τοσες πραγματικότητες, τόση ζωή,

τοσες παρατηρήσεις ὅστε ὁ ἀκροατῆς ἀναγκάζεται να σέβεται, ἀναγκάζεται να συζητῆ με τὸν αὐτόν του, καί αὐτὸ βεβαίως εἶνε μία μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ έργου. Ἡ «Ξανθῆς—Μελαγχροῦς» ἐκάρησεν ἐπὶ σεμιν προστασίον τὸ πρόγραμμα τοῦ θεάτρον Κοιτοπούλης. Καί τὸ εκάρησεν με τὸν εὐνατον διάλογον τῶν, με τὴν πρωτοτυπία τῶν, με τὴν κομφορτία τῶν, με τὴν φιλολογικότητα τῶν. Ὅλα αὐτὰ τὰ προτερητά ἐνός έργου Ἑλληνικοῦ τὸ κινῶν τὰ ἠσθάνθη, τὰ ἠνώσθη, τὰ ἀπῆλασε καί ἐδείξε τὴν εὐμαρσίτησιν του, καί έδωκεν ὅλα τὰ χειροκροτήματά του, εἰς τὸν εκλεκτόν συγγραφέα, ὁ ὅποιος όταν ἠθέλησεν ἐξαφῆ έργον με τὴν χάριν καί τὴν λεπτότητα καί τὸ πνεῦμα, με τὸ ὅποιον εἶνε τώρα μᾶς εἶνε συνηθίσει τῆς ὀψιπείας ὁ συγγραφεὺς.

Ἐπὶ ἡ «Ξανθῆς—Μελαγχροῦς» σημενωμένη εἶνε πραγματικὸ σταθμὸν εἰς τὸ Ἑλληνικὸ θέατρον.

Ὁ κ. Μορᾶ ὁ ὅποιος ὑπέδωκε τὸ πρόσωπον τοῦ ἠρώτος—χωρὶς ψευτικῆς φιλοφρονησῆς—τέλειος εἰς τὸν ρόλο του.

Ἀπὸ τὰ μεταφρασμένα έργα τὰ ὅποια ἐδίδασκε ἡ Διὰ Κοιτοπούλη, ἐκείνο τὸ ὅποιον εἰλήσῃε πολὺ τὴν προσοχὴν ἠτο τὸ έργον τοῦ Ἰταλοῦ Ἡράγα «Ο Μοδὸς δηλο...» Εἶνε καί αὐτὸ ένα ὁρατὰ παρμένο ἀπὸ τῆς σύγχρονης ζωῆς τὸ ὅποιον ἀνοθεῖ τὴν ψυχὴν τῆς γυναικῆς, καί ἐν πολλοῖς τὴν ἀποκαλύπτει καί τὴν παρουσιάζει ὅποια πρῆμα εἰς εἰς τοῦτο να εἶνε. Ἐπίσης ὁ άνδρικός χαρακτῆρ τῶν ἑραστῶν εἶνε πολὺ φυσικός, Σκληρός, ἐγωιστῆς, χωρὶς αἰσθημάτων, ὅπως εἶνε οἱ περισσότεροι άνδρες. Ὁ συγγραφεὺς δέν θὰ ἐκουσῆσῃ βεβαίως γιά να εὐχῇ αὐτὸν τὸν χαρακτῆρα. Ὁ Ἰταλὸς Αὐγουστος εἶνε ὁ αἰώνιος άνδρας, ὁ ὅποιος βραίνει πάντα πρὸ τῆς γυναικῆς. Ἄλλοιῶνος εἶνε ἐκείνην ποῦ θὰ τὸν πιστεῖσῃ. Τὴν περιμένει ἡ αὐτὴ ψυχικὴ τραυμαία εἰς τὴν ὅποιαν ἐβροθήσῃ ἡ ἐρωτικὴ τῶν. Ἡ Διὰ Κοιτοπούλη τὸν ρόλον τῆς γυναικῆς ποῦ ὑποφέρει τόσο πολὺ φυσικῶς, ἐπαίξει καί με δύναμιν καί με πάθος.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Μικρὰ σερά ἐπιτυχίας ἐσημεσίασε καί εἰς τὸ «Κεντρικόν» θεάτρον ἡ «Δούκισσα τῆς Πλακεντίας», ἡ ὑπερέτα τῶν κ. κ. Ἀστρέα καί Ἀστεριόδη. Ἡ μουσικὴ ἐγράφῃ ἀπὸ τὸν κ. Ἀστεριόδη, τὸ λιμπρέτο ἀπὸ τὸν κ. Ἀστρέαν. Ὁ συγγραφεὺς ἐπίσης μερικὰ σημετῆς πολυμορφοῦ ζωῆς τῆς «Δουκισσῆς», καί μᾶς παρουσιάζει ένα έργον, με ζωὴν, με πλοκήν, με ἐνδιάρφωσιν. Ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Ἀστεριόδη ἀρετὰ καλὴ, ἀρετὰ ἐναρμονισμένη πρὸς τὸ έργον. Ἐπίσης καλὴ καί ἡ εκτέλεσις ἀπὸ τὸν θιασόν τῆς κυρίας Ἀφεντιάκη.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Ὁ κ. Βεζίκης ὁ εκλεκτότερος καί δυνατώτερος Ἑλλήν ἠθοποιὸς παρουσιάσθη ἐφέτος καί ὡς θεατρικός συγγραφεὺς, με τὸ έργον ἡ «Ρινόκλις». Ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς «Ρινόκλις» ἠθέλησε νᾶ ἀπεικονήσῃ τὴν λαϊκὴν ψυχὴν καί τὰ λαϊκὰ συναίσθηματα, καί μᾶς εἶνε ένα λαϊκὸν περιβάλλον ἐτοποθετῆς τὸ έργον του. Ἡ ἐν γένει έντύπωση ἀπὸ τὸ ὁράμα τοῦ κ. Βεζίκῃ ὑπῆρξε ἀρετὰ καλὴ. Τὸν ἠρώα ὑπεδύθη αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς.

Ἄλλὰ ἐκείνο ποῦ ἐσημεσίασε μίαν έξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν εἰς τὸ θεάτρον τῆς κ. Κυβέλης, τὸν μήνα αὐτὸν ἠτο ἡ ἐμφανισθῆ τῆς μικρῆς Ἀλίκης Θεοδοφιῶν, τῆς θυγατρὸς τῆς Κυβέλης. Εἰς τὸν «Ἄτιμον»—έργον παλαιότερης ἐποχῆς—ἡ μικρὰ Ἀλίκη έκαμε τὴν ἐμφανισθῆ τῆς. Καί ἡ ἐμφανισθῆ αὐτῆ ἠτο ένα θεατρικὸ γεγονός, καὶ ὅσον, ένα ὁλο παδικὸ ἀλλὰ ὁσκόλο, γεμάτο ἀπὸ νόον καί λύθη, τὸν διεκρινέσῃ με ἀπάρταστον φυσιογνωμία.

Ἡ μικρὰ Ἀλίκη θὰ εἶνε ἀσφαλὸς ἡ κυρίαρχος τοῦ μελλοντος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Σαχνῆ.

Ἡ μικρὰ Ἀλίκη εἶνε ζήτημα να ἐξῆ άκόμη συμπληρω-

σει το ἐνδέκατον ἔτος τῆς. Τόσον μικρὰ εἶνε ἀλλὰ καὶ τόσον θαυματουργός.

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΝ

Ἐφέτος το «Πανόραμα» τοῦ κ. Μοραϊτίνου το ὅποιον παύεται κάθε βράδι εἰς τὸ Πανελλήνιον μὲς παρουσίας μίαν πραγματικὴν καλλιτέχνη τὴν Δάμ Σοφίαν Πατριδοῦ. Ἡ Δάμ Πατριδοῦ δὲν εἶνε γνωστὴ εἰς τὸ θέατρον παρὰ μόλις πρὸ τριετίας. Ἀλλὰ ἔφετος ἀπέδειξεν ὅτι ἔνε ἕνα τάλαντον μοναδικὸν διὰ τὰς Ἐπιθεωρήσεις Δάμης ἢ Δάμης Πατριδοῦ πλὴν τῶν φυσικῶν προτερημάτων τῆς.—ὁμορφίας, τῆς χάριτος καὶ τῆς εὐλυγείας—ἔχει καὶ ἐπιτετα ταιαῖτα. Μόρφωσεν σκηνακτικὴν καὶ μουσικὴν. Παίζει δραματικὸν βιολί, καὶ ξυρεὶ πῶς νὰ κἀμῃ τὴν ἐμφάνισίν τῆς καὶ πῶς νὰ σταθῇ εἰς τὴν σκηνήν. Ἀδιὰ ὅλα εἶνε βεβαίως προτερημένα τὰ ὅποια μετὰ δυσκολίας θὰ τὰ εὖθρη κανεῖς συγκεντρωμένα εἰς ἕνα πρόσωπον. Γιὰ τοῦτο ἡ Δάμ Πατριδοῦ θεωρεῖται σήμερον ὡς μία ἀπὸ τὰς ἐκλεκτάς καλλιτέχνιδας εἰς τὴν ὅποιαν εὐρὴ προσμειδιὰ τὸ μέλλον.

Ἐξομολόγησις συγγραφέως

Ὁ φίλος κ. Θ. Συναδινός, Διευθυντὴς τῆς «Προόδου» ἕνας ἀπὸ τοὺς δημοτικῶς συγγραφεῖς μας, μετ' ἐπίστατον πνεύματι καὶ τοὺς εὐθύτους χαρακτικισμοὺς ἔδωκεν ἔφετος εἰς τὸ θέατρον τῆς κ. Κυβέλης τὴν κωμωδίαν ἢ «Κα' Ἐροπλιστοῦ». Ἀφοῦ ἐπαύθη τὸ ἔργον ἀνεκτεῖς φρεσὶ σκορπίζον τὴν φαιδρότητα εἰς τοὺς ἀκούστας του, ὁ συγγραφεὺς τῆς ἡθέλησε νὰ φαιδρῶνῃ καὶ τοὺς ἀναγνώστας του καὶ ἐδηλοσάτωσε εἰς τὴν «Προόδου» μίαν πολυπραγμομένην στήλην μετ' ἀνέδοτα σατοτασιατὰ παρμένα ἀπὸ τὴν ἀληθινὴν κωμωδίαν τῆς ζωῆς. Περιέγραψε μὲ ὅλες τὰς ζωηρικότητας ἐξ λεπτομερείας, κάθε συμβολῆ καὶ κάθε σὺστασι καὶ ὑπόδειξι τοῦ ἔλαβεν ἐγγράφως καὶ προφορικῶς ἀπὸ τοὺς ἀκούστας τῆς κωμωδίας του. Κάθε γνωστὸς καὶ ἀγνωστὸς ἐποσημολογήθη καὶ συντέλεση εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς «Κα' Ἐροπλιστοῦ» ὑποδεικνύον τὰς μεταβολὰς ἢ συμπελορήσεις ἢ τροποποιήσεις τῆς ὁποίας τὸ τάλαντον του ἐπέφερε ἀπαρατήρητος. Καὶ ὁ κ. Συναδινός μετ' ἡν ἄπειραν καλοσύνην του ἤκουσε, συνεζήτησε, ἀπέδειξε, συνέγραψε ἡν ἄλλα σὺ τὸ τέλος τοῦ βιβλίου τῆς ζωῆς. Ἐξομολογήθη δημοσίᾳ μετὰ σ' ἕνα ἐξυπνοτάτου καὶ εἰροφυλικώτατον χρονογράφημα τὴν πολιτικὴν συνεργασίαν τοῦ θαυμαστοῦ αὐτοῦ Ἑλληνικοῦ κοινού. Καὶ ἔτσι καὶ τὸ ἀναγνωστικὸν κοινὸν τῆς «Προόδου» ἐδοκίμασε τῆς ἡδύς εὐθυμίας στιγμῆς τοῦ ἀτήλασε καὶ ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ θεάτρον τῆς κ. Κυβέλης.

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1918

Ἐνῶ ὁ ἥλιος τοῦ Αὐγούστου πυριφλεγῆς κατεργάζεται τὰ μελιστόλακτα προϊόντα τοῦ θέρους ποῦ ἀναξωρονοῦν καὶ τονώνουν τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, ὁ πολεμικὸς ὄργασμος ἐκδηλοῦται πλέον ἢ ἄλλοις.

Εἰς τὸ Δυτικὸν ἢ μαχητικὴν παλίρροια τῶν Συμμαχικῶν δυνάμεων ὀγκοῦται εἰς ψυχρικὴ καὶ πολεμικὴν ὀρμὴν καὶ παρασύρει σὺ ἀκράτητον ρεῦμα τῆς τῆν γερμανικῆν παραφροσῶν νην ποῦ ἤλισε πρὸς στιγμὴν τὴν παγκόσμιον παντοκρατορίαν.

Τὰ Γαλλικὰ καὶ Ἀγγλικὰ καὶ ἠρωϊκὰ Ἀμερικανικὰ καὶ Βελγικὰ στρατεύματα, ἕνα ἕκαστον ἐξ αὐτῶν καὶ ὅλα ὁμοῦ, ὑπὸ τὴν ὑπέροχον στρατηγικὴν μεγαλόφρυσαν τοῦ ἐμπνευσμένου Στρατάρχου τῆς Γαλλίας Φῶς, ἐπιταύουν νικηφόρα κατὰ τῆς Γερμανικῆς παρατάξεως.

Ὅλα τὰ παγγερμανιστικὰ ὄνειρα διαλύονται ὡς καπνός, ὅλη ἐκεῖνη ἡ περυσιομένη πίστις πρὸς τὸν Γερμανικὸν Θεόν, ὅλη ἡ ἐμπι-

στοσύνη πρὸς τὴν Γερμανικὴν πεπτοχρίαν, πρὸς τὴν Γερμανικὴν μαχητικότητα, τὴν μηχανικὴν ὑπεροχὴν, τὰ ἀκατανίκητα πυροβόλα, τὰ ἀνυπέβλητα χαρὰματα, τὰ σιδηρὰ φρούρια, τὰ γρονθιτῶδη προχόμενα, τὰ δηλητηριώδη ἀέρια, ἀποδεικνύονται ἀθυσματώδη ἐμπόδια πρὸς τὴν ἀκάθεκτον πνοὴν τῆς συμμαχικῆς ἀποφασιστικότητος.

Καταπλῆσσουν τὸν κόσμον ὀλοκλήρον τὰ πολεμικὰ τρόπαια τῶν Συμμάχων. Τὰ ἀνεξάντλητα, τὰ θαμβοῦντα εἰς ὑπεροχὴν πολεμικὰ μηχανήματα τῆς Ἀμερικανικῆς ἐπινοητικότητος, τῆς ἐπιστημονικῆς προόδου τῶν πέραν τοῦ Ὁκεανοῦ πολεμικῶν δυνάμεων, κατέφερον πλῆγματα ἀλεπάλληλα, βαρέα, ἀνεπαρόφωτα, ἐμπνέοντα τὸν πανικὸν εἰς τὴν Γερμανικὴν στρατηγικὴν.

Ἡ Θεὰ Νέμεσις ὀφθεῖ μετ' ἑνὴν ἀκατάσχετον δυνάμιν ἰὸ συμμαχικῶν πολεμικῶν μένος εἰς ἀποτελεσματικὴν δράσιν καὶ ἐνεργεῖαν.

Ὁ ἀνθρώπινοὺς καὶ τὸ ἐλεύθερον πνεῦμα ὑπερίσταν. Ἡ κτηνώδης βία τὸν ἰσχυρῶν μαζῶν ὑπέστη πανωλεθρίαν. Τεφρῶνται ἐχθρὶκα ἀπώλεια, μυριάδες αἰχμαλώτων, ἄπειρον πολεμικῶν ὕλικῶν, μεγάλα ἐπιτάσεις ἀπληθευρομένη εἰνε τὰ ὅλα ἀποτελέσματα τοῦ θριάμβου. Ὅτι ὁμως προκαλεῖ τὸν παγκόσμιον θαυμασμόν εἶνε τὰ λαμπρότατα πολεμικὰ κατορθώματα τῶν Ἀμερικανικῶν στρατευμάτων. Ἐτέφερον ταῦτα ἰσχυρότατον πλῆγμα κατὰ τοῦ ἐχθροῦ, κατὰ τοσοῦτον ἄλλως σπουδαιότερον καθ' ὅσον δὲν ἀνεμένετο τοῦτο. Ὁ ἐχθρὸς κατεπτοημένος, ζαλισμένος, ἐν συγγίσει φρενῶν καὶ ἀντιλήψεων ὀίπειτ' εἰς τὴν φωτιὰ κάθε διαθέσιμον δυνάμιν, κάθε πρόχειρον πολεμικὸν ὕλικόν. Καὶ ὡς ἀνισταθμίσιμα ἐπιτυγχάνει μίαν νέαν καταδίωξιν συνεχιζομένην ἀπαύστως, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπεται εἰς τοὺς Γερμανοὺς οὐδὲ στιγμῆς ἀνάπαυσις.

Τὸ γεγονός τῆς Ἀμερικανικῆς νίκης ἐωρτάσθη ἀπὸ τὴν παγκόσμιον συμμαχικὴν ἀντίληψιν μετ' ὅσον ἐγκάρδιον ἐνθουσιασμόν. Ὅλη ἡ λυσσώδης ἀντίστασις τῶν Γερμανῶν ἀνεκόπη, ἐθρυσματίσθη. Οἱ συμμαχικοὶ λόντες μετ' ἄ χαλύβδινα σῶματα καὶ τὰ ἠλεκτριζομένα νεῦρα καὶ τὸ ἐλεύθερον πνεῦμα παρασύρουν, ἀνατρέπουν καὶ μετ' εἰρήματα ὑπερόχου ἠρωϊσμοῦ ἐξωθοῦν τὸ θηρίον εἰς τὴν ἀρχικὴν κρύπτην του.

Ἡ ὥρα τῆς ἀναστάσεως σημαίνει.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 1918

Αἱ ραγδαίαι νίκαι τῶν Συμμαχικῶν καὶ Ἑλληνικῶν στρατευμάτων κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον εἰς τὴν Μακεδονίαν, συντρίβουν, ἀποσυνθέτουν, ταπεινώνουν τὸν μεγαλείτερον,

τὸν ἀπαισιώτερον ἐχθρὸν τῆς Ἑλλάδος μας.

Ἡ ὀρμητικότης μετ' ὅποιαν ἀποδιώκεται καὶ ἐξωθονοῦται ὁ ἐχθρὸς εἶνε πρωτοφανής. Ὁ ἠρωϊσμός καὶ ἡ αὐτοθυσία τῶν ἑλληνικῶν μας παλληκαριῶν ἀναγνωρίζεται μυθικός. Οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν συμμαχικῶν στρατευμάτων δὲν εὐρίσκουν λέξεις γιὰ νὰ ὑμνήσουν τὴν ἀνδρείαν, τὴν ἀποφασιστικότητα, τὴν περιφρόσιν πρὸς τὸν θάνατον τοῦ Ἑλληνοῦ στρατιώτου. Ἀναξίη ἢ δοξασιμένη ἱστορία τῆς φυλῆς μας μέσα στὰ Μακεδονικὰ βουνὰ καὶ ἀπὸ πάσης γωνίας τῆς Γῆς ἀκούεται ψιθυρὸς θαυμασμοῦ διὰ τὸ γιγαντιαῖον ἔργον τῆς ἀναγεννηθείσης Ἑλλάδος. Ἄντι ἄλλων λόγων ἀνικάνων ν' ἀποδώσουν τοὺς θριάμβους τῶν ἡμερῶν αὐτῶν ἀναγράφωμεν χρονολογικῶς τὰ ὑπέροχα γεγονότα τὰ λαμπρότατα τὴν σύγχρονον ἔθνηντὴν μας ἱστορίαν.

3 Σεπτεμβρίου 1918.—Οἱ Σέρβοι καὶ οἱ Γάλλοι διέσπασαν τὸ Βουλγαρικὸν μέτωπον ἀνατολικῶς τοῦ Μοναστηρίου. Τὰ Γερμανικὰ στρατεύματα πεδύσαντα εἰς ὑποστήριξιν τῶν Βουλγαρῶν ἐτράπησαν εἰς φυγὴν μετ' ἀπωλείων.

4 Σεπτεμβρίου 1918.—Ὁ Γάλλος Ἀρχιστράτηγος Ντ' Ἐσπρά διὰ τηλεγραφικῶς τὸν εἰς τὸν στρατηγὸν Γκραμαὶ ἀνέθηκε ν' ἀνακοινώσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅτι ἡ τρίτη καὶ τετάρτη Μεραρχία τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀγωνιζόμενα ἐν στενῷ συνδέσμῳ μετὰ τῶν Γαλλικῶν μονάδων εἰς τὴν Σερβικὴν πτέρυγα, ἐπέδειξαν ἐξαιρετικὴν ἀνδρείαν καὶ ἀντοχήν.

5 Σεπτεμβρίου 1918.—Αἱ Ἀγγλικαὶ ἐφημερίδες «Μαγνηστριανὸς Φύλαξ» καὶ τὸ «Ντσίηλντ» ἔξπρες διακηρύττουν τὸ εὐχαρίστον γεγονός ὅτι «οἱ Ἕλληνες διαδραματίζον ἐξόχως τὸ μέρος τῶν κατὰ τὸν μέγαν τοῦτον ὑπὲρ ἐλευθερίας ἀγῶνα.»

6 Σεπτεμβρίου 1918.—Τὰ συμμαχικὰ στρατεύματα ὑπερβάντα μεγάλας ἐδαφικὰς δυσκολίας κατετρόπασαν τοὺς Βουλγαροὺς ἐγκαταλείποντες τεράστιον ὕλικόν καὶ πολλοὺς αἰχμαλώτους.

7 Σεπτεμβρίου 1918.—Ἡ προέλασις τῶν Σερβικῶν στρατευμάτων συνεχίζεται ἀδιόκοπτος. Τὰ Ἀγγλοελληνικὰ στρατεύματα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δοϊράνης πραγματοποιοῦν νέαν προέλασιν. Συνελήφθησαν 6 χιλ. αἰχμάλωτοι καὶ ἐκυριεῦθησαν μεγάλα ποσότητες πολεμικοῦ ὕλικου. Ἑλληνοαγγλικαὶ μονάδες προχωροῦν εἰς τὰς ἀποκημόνας λοφοσειρὰς τῆς Ντουντίκας. Γενικεύεται καθ' ὅλον τὸ μέτωπον ἡ ἐπίθεσις.

8 Σεπτεμβρίου 1918.—Τὰ Ἑλληνικὰ στρατεύματα παρὰ τὴν ἀπεγνωσμένην ἄμυναν

τοῦ ἐχθροῦ, ἐκυριεῦσαν τὰς ὑψηλὰς κορυφὰς τῆς Πόρτας καὶ τῆς Τζένας, τῶν ὁποίων τὸ ὕψος ἀνερχεται εἰς 2.100 μέτρα κυριαρχοῦν ὀλοκλήρου τῆς μέχρις Ἀξίου περιφέρειας. Τὰ Σερβο-Γαλλικὰ στρατεύματα προχωροῦν νικηφόρος.

9 Σεπτεμβρίου 1918.—Οἱ Σέρβοι βαδίζον πρὸς τὸν Πελεπέν. Οἱ Βούλγαροι δι' ἀρχικῆς ὑποχωροῦν. Βούλγαροι πανικόβλητοι ἀπεσταλμένοι κατευθύνονται εἰς Ἑλβετίαν διὰ τὴν καλλιέργειαν τῆς ἰδέας συνάψεως χωριστῆς εἰρήνης μετ' Ἄντάντ.

10 Σεπτεμβρίου 1918.—Ἐπεσεν ὁ Πελεπές. Κατελήφθη ἀπὸ Σερβικὰ στρατεύματα. Ἐπεσεν ἡ Γευγελή. Εἰσῆλθον Ἀγγλικοὶ δυνάμεις, καθ' ἣν στιγμὴν Ἀγγλοελληνικὰ στρατεύματα συνεχίζον τὴν προέλασιν τῶν πέραν τῆς γραμμῆς Γευγελῆς. Κατελήφθη ὑπὸ Ἑλληνικοῦ Στρατοῦ τὸ ὑπερκείμενον Γερμανικὸν παρατηρητήριον ἀυτομάχουρωτικῆς τέχνης. Τὰ Ἰταλικά στρατεύματα ἤχησαν ἐρωμένην προέλασιν πρὸς βορρᾶν καταλαβόντα τὰς πρώτας ἐχθρικὰς θέσεις.

11 Σεπτεμβρίου 1918.—Αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις διαρκῶς βαίνουν νικηφόροι. Οἱ Βούλγαροι ἀνθίστανται κυριὸς εἰς τὰ ἄκρα τῆς παρατάξεως. Εἰς τὸ δεξιὸν μάχωνται αἱ Γαλλοσερβικαὶ εἰς δὲ τὸ ἀριστερὸν αἱ Ἀγγλοελληνικαί. Ὁ ἐχθρὸς κατατροπομένος διευθύνεται πρὸς τὴν Στρώμνισαν.

Ἡ Μεραρχία Ναυπλίου κατέλαβε τὴν Γευγελήν.

Ἡ Μεραρχία Κρήτης ὑπερέβη τὴν Δοϊράνην. Ἐξαιρέτα ἡ ἐπιθετικότης τῶν ἑλληνικῶν στρατευμάτων. Ἑλληνες κατέλαβον τὴν Δοϊράνην. Οἱ Σέρβοι ὑπερέβησαν τὸ Κριβολὰκ καὶ τὸ Δεμιρ-Καπού. Καταδίωξις ἀδυσώπητος συνεχίζεται εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τοῦ μετώπου. Τὸ ἦμισυ τῶν Βουλγαρικῶν δυνάμεων διέρχεται κρίσιν.

12 Σεπτεμβρίου 1918.—Οἱ Βούλγαροι καταδιώκονται πρὸς τὴν Ἀλβανίαν. Οἱ Σέρβοι προχωροῦν πρὸς τὴν διεσθύνειν τῶν Βελισσῶν καὶ τοῦ Ἰστίπ, τὰ δὲ συμμαχικὰ στρατεύματα πρὸς τὴν Στρώμνισαν. Τὸ θηρίον ἀρχίζει νὰ πλήσσεια στήν φωλεὰ του. Γίνονται αἱ πρῶται προτάσεις τῶν Βουλγαρῶν πρὸς τὸν ἀρχιστράτηγον κ. Ντ' Ἐσπρά ὅ ὁποῖος δηλοῖ ὅτι θὰ συζητήσῃ μετ' ἀντιπροσώπων ἐξουσιοδοτημένους δι' ὀριστικὰς συνεννοήσεις.

13 Σεπτεμβρίου 1918.—Οἱ Βούλγαροι καταδιώκονται ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ μετώπου. Αἱ ἐχθρικαὶ δυνάμεις τοῦ τομέως Μοναστηρίου ἀποκοπεῖται διώκονται πρὸς τὴν Ἀλβανίαν. Ἄπειρα λάφυρα εἰς τὸν Πελεπέν.

Σημειούται ἀγγλοελληνική νίκη εις Χαμαπάκ. Ὁ ἔχθρος ὑποχωρεῖ στασιάζων. Οἱ Σέρβοι ἔξωθι τοῦ Ἰστίτ.

14 Σεπτεμβρίου 1918.—Ἡ Στρούμνιτσα ἔπεσεν εἰς χεῖρας τῶν Ἀγγλων. Οἱ Σέρβοι κατέλαβον τὰ Κότσαα. Πρὸ τῶν Βελεσῶν ἀμύνονται ἀπγνωμένως Γερμανοβουλγαρικά δυνάμεις. Λάφειρα ἄπειρα. Ἑλληνικαὶ μονάδες μετὰ Γαλλικῶν στρατευμάτων καταδιώκουν τὸν ἔχθρον καὶ προσελκύουν ἐπὶ τῶν κλιτύων τοῦ Μπέλες. Ἀγγλο-ἑλληνικὰ στρατεύματα ἐφθάσαν εἰς τὴν κορυφογραμμὴν τοῦ Μπέλες καὶ κατέλαβον τὰς διαβάσεις πρὸς βορρᾶν τῆς λίμνης Λοϊράνης. Πανικὸς εἰς τὴν Σόφίαν. Ἀναμένεται μὴχρὴ πρὸ τῶν Σκοπίων. Ἡ Γουρζία ζητεῖ εἰρήνην. Ὁ Μάκενσεν διορίζεται ἀρχιστράτηγος τῶν Βουλγάρων. Μπούμ. Πυροτέχνημα!! Ὁ διοικῶν τὰ ἀγγλοελληνικὰ στρατεύματα Ἀγγλὸς στρατηγὸς ὕμνει τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν. Ὁ Σέρβος ἀρχιστράτηγος καὶ πρίγκιψ Διάδοχος Ἀλέξανδρος ἐκφράζει ἐπίσης τὸν θαυμασμόν του διὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν καὶ διαδηλοῖ τὴν ὑπερηφάνειαν του διότι διόκησε τοιαῦτα στρατεύματα.

15 Σεπτεμβρίου 1918.—Τρεῖς Βούλγαροι πληρεξούσιοι οἱ Λιάπτσωφ τέως ὑπουργοὶ τῶν Οἰκονομικῶν, Ράδωφ πρεσβευτὴς εἰς Ρουμανίαν—δημοσιογράφος καὶ ὁ ὑποστράτηγος Λούκωφ, τὴν πρωίαν τῆς σήμερον φθάνουν εἰς Θεσσαλονίκην ἐκλιπαροῦντος εἰρήνην ἄνευ ὄρων. Ἀναχωρεῖ διὰ Θεσσαλονίκην ὁ νικητὴς πολιτικὸς, ὁ δημονοργὸς τῆς δόξης τῆς Πατρίδος, ὁ πανσθενὴς Πρωθυπουργὸς μας κ. Βενιζέλος.

Οἱ Βούλγαροι ὑποτάσσονται ἄνευ ὄρων καὶ μόνον ζητοῦν νὰ καταλάβουν τὴν Σόφίαν Ἀγγλικά στρατεύματα. Αἱ πρώται εἰδήσεις τῆς μαρτυρικῆς ζωῆς καὶ τοῦ μαρτυρικοῦ θανάτου χιλιάδων κατοίκων τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας ἐμπνέουν φρίκην εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ψυχάς. Ἐν τῷ μεταξύ πρὸ τῆς υπογραφῆς τῆς αἰτηθείσης ἀναχωρῆς τὰ Ἑλληνικά, Γαλλικά, καὶ Ἰταλικά στρατεύματα καταστρέφονται τὰ Βουλγαρικὰ στρατεύματα προσελκύουν εἰς βάρδος 18 χιλιομέτρων. Ὁ ἔχθρος ἀφήνει ὑποχωρῶν ἀτάκτως ἄπειρον ὑλικὸν μεγίστης ἀξίας. Ἡ 14η Μεραρχία τοῦ κ. Ὁρφανίδου μὲ πτερὰ ἀετοῦ προσελάνουσα καὶ συμπυκνῶσα μετὰ τοῦ 16ου Ἀγγλικοῦ σώματος εἰσῆλθε πρώτη στὸ Βουλγαρικὸ ἔδαφος. Σοβαρώταται ταραχαὶ ἀναγγέλλονται ἐκ Βουλγαρίας. Ἐκκαθαρίζεται τὸ μέριον νοτίας Βουλγαρίας. Αἱ ἐπιχειρήσεις ἐπεκτείνονται εἰς τὰς περιοχὰς τῶν λιμνῶν Ὀχρίδος καὶ Πρέσπας. Ὁ Μπούριαν ἐτοιμάζει νέαν

εἰρημιστικὴν νόταν ἐκ μέρους τῆς Αὐστρίας.

16 Σεπτεμβρίου 1918.—Τὰ Ἀγγλοελληνικὰ στρατεύματα πλησιάζουν εἰς τὸ Πετρίτσι. Ὑπεγράφη ἡ συνθηκολόγησις. Οἱ Βούλγαροι ἀπεδέχθησαν ἀσυζητητὴ πάντας τοὺς τεθέντας ὑπὸ τοῦ Ἀρχιστρατήγου ὄρους. Διετάχθη ἡ κατάληψις τῆς Ἀνατολικῆς Μακεδονίας. Ἡ Βουλγαρία καθίσταται πτώμα στρατιωτικῶν πλέων! Ἐντελῶς ἀκίνδυνος. Ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὅλος ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς πανηγυρίζει τὸν θρίαμβον. Καὶ εὐροτάζει διττῶς ὁ Ἑλληνομὸς! Ἡ Παλαιστίνη ἀπελευθερώθη ὀλόκληρος ὑπὸ τῶν Ἀγγλων μὲ πλήρη κατανίκησιν τῶν Γερμανοτουρκικῶν δυνάμεων. Παρητήθη ὁ Χέρζλινγκ.

Εἰς τὴν Ἑλλάδιαν ὁ ἐχθρὸς φεύγει ἐν ἀταξίᾳ. Ὁ κ. Κλεμανσὸ ἀποκαλεῖ τοὺς Βουλγάρους ληστές.

17 Σεπτεμβρίου 1918.—Οἱ ὄροι τῆς συνθηκολογήσεως εἶναι ἐξευτελιστικοὶ διὰ τὴν Βουλγαρίαν. Παραδίδει τοὺς ξένους ἀχμαλώτους τῆς χωρὶς νὰ λαμβάνῃ τοὺς ἰδικούς τῆς, ἔκκενοι τὰ ἐδάφη τῶν ἀντιπάλων, χωρὶς νὰ ἀπελευθεροῦνται τὰ ἰδικὰ τῆς. Οἱ ἀντιπρῆσοφοὶ τῆς δειλοῦν ὅτι εἶναι σὲ τέτοια κατάστασι πού θὰ ἐδέχοντο πᾶσαν συμμαχικὴν πρότασιν. Αἱ φλόγες τῆς Λοϊράνης καὶ τῆς Τζένας ἡ ἠρωτικώτατῃ ἄλωσις ἀπελύμαναν τὴν Ἑλληνικὴν ψυχὴν ἀπὸ τὸν ῥύπον τοῦ Βασιλικοῦ καθεστώτος.

Διακηρύσσεται καὶ ἀναγνωρίζεται πανταχόθεν ὅτι ἡ ἐπιτυχία τῶν συμμαχῶν «κατέστη δυνατὴ ἐκ τῆς σημαντικῆς ἐνσχέσεως ἣν ἔλαβον οὗτοι ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ ὁ ὁποῖος ἀριθμεῖ σήμερον πλείονας τῶν 200,000 ἀνδρῶν». Τὰ Μακεδονικὰ ἐπέφερον πανικὸν εἰς τὴν Γερμανίαν, νικωμένην ἦδη ἄνευ διακοπῆς ἀπὸ τὰ στρατεύματα τοῦ Φῶς. Ἀρθρον τοῦ «Φόρβαϊτς» περιγράφει μὲ τὰ μελανώτερα χρώματα τὴν ἀφόρητον κατάστασιν τῆς Γερμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Τὸ ὅτι ἐπετηλήθη ἡ δημοσίευσσις πυρίνου ἄρθρου παρέχοντος ἀπαισιωτάτην εἰκόνα τῆς Γερμανικῆς πατρίδος ἀποδεικνύει τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἰσχὴν κλονισμένην καὶ τὴν Γουλιέλμικὴν ἐπιβολὴν ἐξ ἰδυνατιζούσαν. Ὁ Ἀλιαν φὸν Σάνδερς Γερμανὸς Στρατάρχης ἀρχηγὸς τῆς ἐν Τουρκίᾳ Γερμανικῆς ἀποστολῆς ἐυρισκόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐτραπή ἀθροῦσός τὴν ἄγουσαν εἰς Βερολίνον.

18 Σεπτεμβρίου 1918.—Ὁ πολὺς Φερδινάνδος καὶ ἡ οἰκογένειά του ἐφυγον ἐσπευσμένως ἐκ Σόφιας. Ὁ κ. Ντ' Ἐσπρά μὲ φράσεις θερμοτάτας ἐξῆγε πρὸς τὸν κ. Βενιζέλον τὴν Ἑλληνικὴν ἀνδρείαν. Κατελήφθησαν ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ αἱ Σέρραι. Ἡ Κων-

σταντινούπολις, ὁ Βόσπορος, ἡ Προποντίς καὶ τὰ Δαρδανέλλια διεθνοποιοῦνται.

19—30 Σεπτεμβρίου.—Τὰ κατόπιν γεγονότα ἐφρχονται ραγδαία. Ἀπελευθεροῦνται κατεστραμμένη καὶ ἀσπίρουνσα ὀλόκληρος ἡ Ἀν. Μακεδονία. Πίπτει ὁ πολὺς Φερδινάνδος τῆς Βουλγαρίας καὶ ἀνακηρύσσεται ὁ Μπεμπέκος του, ὁ Βόρις, Βασιλεὺς, πίπτει ἡ Νεοτουρκικὴ Κυβέρνησις καθ' ἣν στιγμὴν κάθε Τοῦρκος Τοπάρχης ζητεῖ ἰδιαίτερην εἰρήνην μετ' ὅλων τῶν Συμμάχων Κυβερνήσεων, κλονίζεται ὁ Γουλιέλμος ὁ ὁποῖος φέρει νέαν Κυβέρνησιν μὲ τὸν εἰρηνοφίλον πρίγκιπα Μᾶξ τῆς Βάδης ἐπὶ κεφαλῆς καὶ μὲ δύο ὑπουργοὺς σοσιαλιστάς. Ἡ Αὐστρία εὐρίσκειται εἰς ἐσωτερικὴν ἀποσύνθεσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ Δυτικοῦ μετώπου μεγαλειωδῶς ὁ Φῶς μὲ τὰ Γαλλικά, Ἀμερικανικά, Ἀγγλικά καὶ Βελγικά στρατεύματά του καταφέρει ἀλεπάλληλα κτυπήματα προσθέτων ἀφίπτους δόξης σελίδας εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ στρατῶν. Συνέπεια ὅλων αὐτῶν ὑπῆρξεν ἡ πρότασις ἐκ μέρους τῆς Γερμανίας εἰρήνης τὴν ὁποίαν ὑποπτον καὶ ἀνευλικρινῆ ἀπορρίπτουν οἱ Σύμμαχοι διὰ τῆς Ἀμερικανικῆς ζητούσης πρὸ πάσης συνεννοήσεως τὴν ἐκκινῶσιν τῶν κατοχόμενων μερῶν. Καὶ ἡ ἀξίωσις ὅμως αὐτῆ τῶν Συμμάχων τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ Σεπτεμβρίου γίνεται ὑπὸ τῆς ἐπτοημένης Γερμανίας δεκτῆ.

Ὁ νέος Πρωθυπουργὸς ἐπ' ὀνόματι τῆς πλειονοψηφίας τῆς Γερμανικῆς Βουλῆς, ἐν ὀνόματι τοῦ Γερμανικοῦ ἔθνους καὶ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐκπροσωποῦσας αὐτὰ Κυβερνήσεως δέχεται τοὺς ὄρους τῆς Προεδρικῆς ἀνακινώσεως, δέχεται τὴν ἐκκένωσιν καὶ κούπει ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἀνομημάτων τοῦ ἐξαφανισθέντος πλέων ἀπὸ τῆς σκιῆς Κυρίου του, τοῦ πολλοῦ Γουλιέλμου, ἀναμέγων τὰς ἀποφάσεις τῶν θρημβυετῶν, τῶν νικητῶν, τῶν ἐκπροσωποῦντων τὴν ἰδέαν τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν.

Ὁ κόσμος ἐτοιμάζεται εἰς τὸν πανηγυρικὸν ἑορτασμόν τῆς διεθνῶς γαληνῆς τῆς παγκοσμίου εἰρήνης.

Δ. Α. Ζ.

ΑΠΟ ΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΕΝΘΗ

ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΞΥΔΙΑΣ

Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἀπώλεσεν ἓνα ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους ἀντιπροσώπους τῆς ἐν τῇ γῆν. Εἰς τὴν Λωζάνην τῆς Ἑλβετίας ἀπεθανεν ὁ Διονύσιος Τοπάλδος Ξυδιάς. Ὑπερβολὸς ἐν τῇ μακρῇ σταδιοδρομίᾳ καὶ ἐν τῇ ἐκδηλώσει τῶν ἀρετῶν του. Τεκνὸν τῆς εὐαγροῦ Κεραμῆς ἐσταδιοδρομήσεν εἰς Ἑργασίην ἀσχηκῆτος εἰς οὐμὴν, ἀκόνητος εἰς σταθερότητα, ἀαρμιλλὸς εἰς ὀρθοφροσύνην, μακάριος εἰς πατριωτισμόν.

Ὁ Ἑλληνικότατος Οἰκὸς του ἐφώτιζεν ἀπὸ μακροντῆς ἀποστάσεως τὰ ἰδεώδη τῆς πατρίδος καὶ ἀπέτελε τιμητικὴν ἐκδήλωσιν τοῦ Ἑλληνικοῦ ὄνοματος, τῶν Ἑλληνικῶν ἀρετῶν, τῆς Ἑλληνικῆς λάμψεως καὶ μεγαλοφυΐας.

Ἡ εὐ-Ἑλλην. Ἐπιθεώρησις καταθέτουςα φόνον ἐδραβεῖα πρὸ τοῦ νοτοῦ τῆρου του συλλυπεταί εἰλικρινῶς τὴν ἀδελφὴν του ἐπίτιμον κ. Πρετεντέρη καὶ τοὺς λοιποὺς οἰκίους τῆς.

ΤΑ ΧΑΛΙΑ ΜΑΣ

Ὅτι ἀκόμη διεπόμεθο ἀπὸ ἓνα πνεῦμα Τουρκισμοῦ, καὶ κυριαρχεῖ στῆ ζωῇ μας ἡ ἀνατολικὴ ἀνίληψις δὲν φαντάζομαι ὅτι ὑπάρχουν Ἑλληνας βανοὶ νὰ τὸ ἀμφισβητήσουν. Ὅτι ἔχουμε πλούσιον δικτυὸν ἀρμοδίων ἐνθρονισμένων μάλιστα ἐπὶ πολυτελῶν κτιρίων καὶ περιφερομένων μεγαλοπρεπῶς ἀνὰ τὰς κορυφοτοβυδαίους ὁδοὺς τῆς πρωτεύουσῆς ἐπὶ αὐτοκινήτων πολυτελῶν ὀχηρῶν εἶνε πρᾶγμα πού ἀντιλαμβάνομεθα ὅσοι οἱ εὐεργετῆς κἀτοικοὶ τοῦ Ἀττικῶς. Ὅτι λείπει ἀπὸ τὴν ψυχὴν ὅλων μας ἔστις ἀγνὸς ἐνθουσιασμός γιὰ κατὰ τὴν ὑπέρτερον πολιτειακῶς, κοινωνικῶς, ἀνθρωπιστικῶς καὶ τοῦτο προσπίπτει στήν κοινήν ἀντίληψιν ὅπως τὸ ζεῖδρον φῶς τοῦ Ἀττικοῦ ἡλίου.

Μία λεπτομερὴς καὶ προσεκτικὴ μελέτῃ τῆς μορφῆς τῆς πόλεως καὶ τῶν πολιτειακῶν καὶ κοινωνικῶν λειτουργιῶν τῆς θὰ ἀποκαλύψῃ τοιαύτην κατάστασιν πού θὰ ἐμπνεύσῃ τὰς ἀρίστους τῶν ἐλλείδων ἐπὶ τῆς ἰδιοτύπου ζωῆς ὅλων τῶν κοινωνικῶν μας τάξεων ἐκ τῶν ὁποίων ἀπάρχεται τὸ θαυμαστὸν αὐτὸ ἑλληνικὸν σύνολον. Δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἀνστρέψῃ κανεὶς εἰς μέτρα ἐξαιρετικά διὰ ν' ἀποκομίῃ πλοῦτον χαρακτηριστικῶν εἰκότων καὶ σηγνωφιαίων. Ἀπλῆ ἐρευνῆ καὶ ἡ συγχομιδὴ ἀφθονος, ζωηρᾶ, ἐντυπωσιακῆ. Τὸ ὑπουργεῖον τῆς Παιδείας—ἓνα ἀπὸ πολυτιμώτερα ἰδρύματα τοῦ Κράτους, προσεργεῖται μεγάλας ἐθνικὰς ὑπηρεσίας διὰ τῶν μεταφρομιστικῶν του μέτρων ἀπὸ τῆς συνστάσεως τοῦ Βασιλείου!—μὲ τὴν θερμὴν πού τὸ διακρίνει εἰς τὸ ἀνοίγμα καινῶν δρόμων, ἀπεράσιος νὰ προβῇ ἐξέτος εἰς ἀσσηρὸν ἔλεγχον τῶν ἰδιωτικῶν σχολείων Ἀθηνῶν—Πειραιῶς. Λέγονται ὅτι ἀπεκαλύφθησαν τοιαῦτα χάλια, τοιαῦτα ἀθλιότητες, τοιαῦτα ἐκπαιδευτικὰ ἀσχημὰ πού ἐπροξένησαν οἴγος φρίκης εἰς τὰς εὐαισθητοὺς καρδιάς τῶν ἀνωτέρων ἐκπαιδευτικῶν βαθμοῦλων μας.

Τὴν ἡμέραν ἐκείνην, λέγεται, ὅτι συνεπέει τῶν ἀποπτικῶν ἀναθυμιάσεων πού ἐπροκάλεσαν αἱ ἀποκαλύψεις αὗται, ὑπέστησαν οὗτοι τοιαύτην ταραχὴν καὶ συγκίνησιν ὥστε οὕτε νὰ γευματίσουν, οὕτε νὰ σκεφθοῦν, οὕτε νὰ ἐργασθοῦν ἦσαν εἰς θέσιν. Τοὺς κατέλαβε μία νάρκη παθολογικῆ ἢ ὁποῖα ἐνέπνευσε φόβος περὶ τῆς πολυτίμου ὑγείας των. Ἡ ἰερά ἀγανάκτησις πού κατέλαβε τὰ εὐγενῆ στήθη των ἦτον τύσον ἰσχυρά, ὥστε ἀπέλειπε αὐτῇ ἡ ὑπόστασις τῆς ἐκπαιδευτικῆς μας ζωῆς, δια τῆς πλῆρους καταστροφῆς τῶν ἐθνικῶν αὐτῶν παραγόντων.

Ἐξητήθη ἐπιγόντως ἱατρικὴ ἐπέμβασις καὶ ὑπῆρξε θαυμαστὴ ἡ διάγνωσις καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας. Ὑγνος διεταχθῆ βαθῶς, ἀδιατάκτως καὶ ταχεῖα ἐπάνοδος εἰς τὸ καθεστῶς τῆς ἀμερμηνοσίας, τῆς ἀχαρδελφισμοῦ, τῆς καρπεποσίας καὶ τῆς ἀτελειώτης γραφειοκρατίας. Ἐσώθη τὸ πολύτιμον ἕλικὸν τοῦ ὑπουργεῖου τῆς Παιδείας καὶ ἐγράφη μία ὥραα σελὶς εἰς τὴν Ἐκπαιδευτικὴν μας ἱστορίαν καθ' ἣν ἦμερες καὶ μαρτυρῆς τοῦ κλιθῆροντο, εἶχον τὴν δύναμιν ν' ἀποκαλύψουν τὰ χάλια τῶν ἰδιωτικῶν Ἐκπαιδευτηρίων

της Προσωποποίησης και του Περιορισμού . . . . .
"Ω ἀθάνατος Ρωμαϊκή Αδελφότητα! πῶς σελίδες
διοικητικῆς μεγαλείου σου σβύνει ἡ ὑπέροχη Ἑλλη-
νική διοικητικὴ καὶ πολιτευτικὴ ἀντίληψις;

Ο ΚΟΣΜΟΣ

"Αν μπορούσε κανείς νὰ δημιουργήσῃ ἓνα
ἰδιαιτέρον μνηνῆμα τὸ ὁποῖον νὰ ἐχρησίμευε
γιὰ νὰ σπρώχνῃ τοὺς Ἐπισημοὺς μας εἰς τὴν
πραγματοποί-
ωσιν τῶν ὠ-
ραίων ἰδεῶν,
δὰ παρέρχεται εἰς τὴν Ἑλλάδα μία ἐξαιρετικὴ
καὶ εὐεργετικὴ ἔπισημοσύνη.

Οἱ πλείστοι τῶν Ἐπισημοῦν μας, ἔχουν
θανάσιους ἰδέας, πρακτικὰς σκέψεις καὶ ἔχουν
ἀλόγη καὶ ἓνα τρόπον πολὺ θελτικὸν διατυπώ-
σεως. Φθάνουσ ἀλόγη, σπανίως δὲως, καὶ εἰς
ἀρχὴν ἐκτελέσεως. Ἀλλὰ πέραν αὐτοῦ ἐλλείπει
τὸ διαβολικὸν αὐτὸ μνηνῆμα ποὺ δὰ μπορού-
σε νὰ ζωντανέψῃ τῆς σκέψεις των καὶ νὰ σπρώ-
ξῃ πρὸς τὴν δόξην τῆς πραγματοποιήσεως τὰς
ἰδέας των.

Θεωρητικῶς, ἐρωτῶμενοι οἱ Ἐπισημοὶ μας,
ἐπὶ ζητημάτων τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς τῆς
Ἑλλάδος, ζητημάτων ζωτικῶν διὰ τὸ
πλουσιοπαγαγωγικὸν μέλλον τῆς, ἔχουν νὰ πα-
ροουσιάσουν τῆς πρὸ σβάρης σκέψεις, τῆς πρὸ
μελετημένους ἠρώτους καὶ εἶνε νὰ θανατώσῃ
πῶς ὅσοι ἀπὸ τὴν σοφίαν αὐτὴν ποὺ πλημ-
μυρίζει τὰς ὑποκειμενικὰς κεφαλὰς, πῶς δὲν κα-
τορθάνεται σὺν τὸ ἴσῳ νὰ προάγῃται ἡ Βιο-
μηχανία, ἡ Γεωργία, τὸ Ἐμπόριον κτλ. κτλ.

Δεῖται δὲν ὅτι τὸ διαβολικὸ μνηνῆμα....
"Ολοὶ φωνάζομε—καὶ οἱ Ἐπισημοὶ μας, οἱ
ἀπαιτεῖται προπολεμικὴ ἐργασία διὰ τὰ μετα-
πολεμικὰ πλουτολογικὰ καὶ οἰκονομικοπολιτικὰ
καὶ οἰκονομικογεωργικὰ προβλήματα, ἀλλὰ προ-
κειμένου νὰ θέσωμεν τὸν ἐργάτην καὶ τὸ
χέρι, καὶ τὴν σκέψιν καὶ τὸ μυαλὸ εἰς ἐνέρ-
γειαν, τὰ πάντα σιαμαῖον, λιποψοροῦν, ἀδρα-
νοῦν. Μερικοὶ Ἐπισημοὶ μας μάλιστα φθάνουν
καὶ μέχρι προκαταρκτικῆς συστάσεως. Καλοῦν
καὶ μερικὸς ἐδικὸς, ἀνταλλάσσουν μερικὰς σο-
φὰς καὶ μελετημένους ἠρώτους, δίδουν ὅλην
τὰς ἐφημερίδας καὶ κατό.πιν... ὅπως βαδῶς.

Σκέπτονται βέβαια οἱ σοφοὶ Ἐπισημοὶ μας,
δὲν ὁ πόλεμος εἶνε μαζὰς ἀλόγη διαρκείας,
καμμία ἀνάγκη ἐπομένως προεργασίας, σπου-
δῆς, μελέτης. Ἀλόγη δὲν ὤριμασαν τὰ ζητή-
ματα. Ἐπειτα καὶ ἂν ἐπὶ ἀλόγη ἀτόμου ἡ ἐί-
ρηνη, σκέπτονται ἄλλοι γὰ μᾶς. Οἱ Ἄγ-
γλοι, οἱ Γάλλοι, οἱ Ἀμερικανοὶ, αὐτοὶ οἱ Ἰτα-
λοὶ μελοῦν, διερενοῦν, ἐξουσιάζουσ, ὑπο-
λογίζουσ, προβλέουσ, ζηγίζουσ καὶ σὺν τέλος

ἀποκρυσταλλοῦν σπαρταριστὰς ἰδέας, ὄμορ-
φες, ποιητικὰς καὶ ἐμεῖς οἱ ἔξυπνοι χωρὶς κό-
πους, συζητήσεις, ἐνοχλήσεις, ἀπαροχλήσεις
δὰ τῆς παίρνουμε καὶ τῆς ἐφαρμόζουμε.

Καὶ εἶσι στὴν πατρίδα μας λόνται ὅλα κατ'
εὐχὴν καὶ ἡ πρόδοξός μας εὐρίσκειται σὺν ἴδιῳ ἐ-
πίπεδῳ τῆς παγκοσμίου προόδου!!

"Ἄλλως δὲν μπορούμε νὰ ποῦμε οἱ καμμία
φορὰ δὲν κάνουμε καὶ ἄλλα. Ἐξάφνα μικρὸ
πρᾶγμα εἶνε νὰ στείλωμεν ἕξ βιομηχάνους νὰ
ἐπισκεφθοῦν τὴν ἀγγλικὴν βιομηχανίαν! Τί ὑπέ-
ροχος σοφία δὰ εἰσερέθῃ εἰς τὴν βιομηχανικὴ
ζωὴ τῆς πατρίδος μας! Τί φῶς ἐλαμπρον δὰ
σκορπιστῇ ἅμα τῇ ἐπαρόδῳ των;

Καὶ ἅμα ἐπιστρέφουν οἱ ἥρωες αὐτοὶ τῆς
σπουδῆς καὶ τῆς μελέτης, λέγει τὸ Σοφὸν Ἐπι-
σημοῦν κεφάλαιον, τότε—πάντοτε μελλοντικῶς—
συγκληθεῖν βιομηχανικὸν συνέδριον νὰ μελε-
τήσῃ, νὰ διερενοῖ τὰ μεταπολεμικὰ βιομη-
χανικὰ ζητήματα, ὅπως ἄλλο σοφὴ Ἐπισημοῦν
ἐπισημοσύνη ἀρήνει νὰ χάνεται πολιτικὸς χρόνος,
διατὶ καὶ εἰ φύνεται οἱ δὲν ἦσαν ἀλόγη ὁ και-
ρὸς γὰ ἓνα σοβαρὸ Γεωργικὸν συνέδριον, ποὺ δὰ
μελοῦσε καὶ δὰ διεύτινε θετικὰς γνώμες γὰ
τὰ πολιτικὰ συμπερόντα τῆς ἐθνικῆς μας
ζωῆς.

Φανταστῆτε λοιπὸν, ἔξάφνα νὰ γίνῃ ἡ εἰρήνη,
παρὰ τὰς ὑποκειμενικὰς προεργασίας καὶ ὁ Ἑλλη-
νικὸς λαὸς, νὰ ἔχη ὡς ἀτόμημα πολιτικῶν, τὰς
πολιτικὰς ὑποκειμενικὰς ἰδέας, μὲ τὰς ὁποίας
μόνον δὲν εἶνε δυστοχῶς δυνατὸν νὰ προοδεῖται
ὁ τόπος μᾶς καὶ νὰ προαχθοῦν αἱ πλουσιοπαγα-
γωγικαὶ μας δυνάμεις. Ἀν εἴχαμεν ὅμως ἐφεύρει
τὸ διαβολικὸ μνηνῆμα . . . . .

Οἱ Ἕλληες λόγιοι εἰς σειρὰν συνεντεύξεων
εἰς τὴν συναδέλφον « Ἀθήναι » ἐφάνεσαν ὅλην
τὴν ἀγανάκτησιν ποὺ ἠσθάνθησαν ἐπὶ τῇ ἀγ-
γελευσίῃ προαπονομῇ
ΤΟ ΑΡΙΣΤΕΙΟΝ τοῦ Ἀριστοῦ εἰς ἓνα
συναδέλφον τωνιοτήν.

Εἰς τὸν κόσμον συμβαῖνον τὰ παράδοξα.
Ἀνὶ νὰ προκαλέσῃ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις, ὑ-
περηφάνεια καὶ ψυχικὴ ἱκανοποίησις εἰς τὸν
διανοούμενον κόσμον εἶνε τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ θε-
σμοῦ τοῦ μεταλλίου τῶν Γραμματίων, ὅπως ἀντι-
θέτως ἡμεῖς οἱ ἄλλοι κοινοὶ θνητοὶ παρακολου-
θοῦμεν μίαν ψυχικὴν τρικυμίαν, μίαν ἀγωνιστὴν
προσωπικῶν, ἓνα πόνον βαθὸν, μίαν δημοσιο-
γραφικὴν ἀσπλην, ἡ ὅποια οὐδεὶς οἶδε ὅτι ἐγχερά-
τος, ἡ φαντασία, ἡ συνείδησις, ἡ ψυχὴ τὸ
πνεῦμα τῆς διανοουμένης παρ' ἡμῶν μερίδος
εὐρίσκειται εἰς ἀνάστασιον, εἰς ἀπόγνωσιν, εἰς
πένθος ζοφερόν καὶ βαθύ.

Πόσον κολοῦμεθα τοὺς ἀνυχεῖς συναδέλφους

μας ἡμεῖς αἱ ταπεινὰ καὶ ἀφιλόδοξοι τοῦ ὠ-
ραίου φύλου—ὅπως ἱπποτικῶς μᾶς ἀποκαλεῖ
τὸ ἱσχυρὸν φύλον, ἐργάτας τῆς διανοήσεως!

Ἐνταῦχος τὰς φιλοδοξίας τῶν ἀρρένων συ-
ναδέλφων μας, πρὸς τοὺς φιλολογικοῦς των
θριάμβους, τὰς συγγραφικὰς των δόξας, τὴν
πνευματικὴν των ὑπεροχὴν, δὰ εἴχομεν ἀφορ-
μὰς εὐθύμου καὶ φαιδρῶς διασκεδάσεως, ἂν μὴ
συνέπιπτε νὰ αισθανόμεθα ἀληθινὴν θλίψιν διὰ
τὸν πόνον τῶν μελλοαδικουμένων—τῶν μελλο-
θανάτων παρ' ὀλίγον νὰ γράφωμεν—ἐργατῶν
τοῦ ὠραίου, τοῦ ὑψηλοῦ, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ δυ-
νατοῦ . . . . .

Ἡ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ τῆς Ἐκατονταετηρείδος
ἐπὶ τῶν Πανελληνίων Ἐκθέσεων ὑπὸ τὴν προ-
εδρείαν τοῦ κ. Α. Τυπάλδου Μπασιά ἔλαβε τὴν
ἀπόφασιν νὰ ὀργανώ-
σῃ διαφόρους Ἐκ-
θέσεις Γεωργίας, Βιο-
μηχανίας, Ἐμπο-
ρίου καὶ Ἐλευθερίων Τεχνῶν.

Ἡ σημασία τοῦ ἔργου εἶνε τόσον προφανῆς
ποῦ παρέλκει κάθε ἔλεπτος καὶ κάθε ἐνθάδρυν-
σις.

Ἐναπόκειται μόνον εἰς τὴν διοργανωτικὴν
Ἐπιτροπὴν νὰ καταβάλλῃ κάθε δυνατὴν προσπά-
θειαν διὰ τὴν πληρετέραν καὶ θριαμβευτικωτέ-
ραν ἐπιτυχίαν.

Ο κ. Βελλιανίτης ἐπεσκέφθη ἐσχάτως τὴν
Ἡπειρον. Ἀνέκει καὶ οὗτος εἰς τὴν χορείαν
τῶν εὐτυχῶν θνητῶν οἱ ὁλοῖοι ἀπολαμβάνουν
τῆς ὑψηλῆς ἐπιμήσεως
ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΙ τοῦ καθεστῶτος. Ὅλα
τῶν Ἰταλῶν τὰ ταξιδιωτικὰ μέσα μη-
δὲ τὸ ἀεροπλάνον ἐξαι-
ρουμένον ἐτέθησαν στὴν διάθεσίν του καὶ ὁ ἐκλε-
κτικὸς πολιτικὸς καὶ δημοσιογράφος ἔσχῃ τὴν εὐ-
καιρίαν νὰ μετεπίθῃ τὴν Ἡπειρωτικὴν ζωὴν
ἀπὸ πάσης ἀπόψεως.

Ἐσχάτως ἐδημοσίωσεν ἐντυπώσεις τοῦ ἀπὸ
Ἰωαννίνων εἰς Κορυθῶν ταξιδιῶν του καὶ κυ-
ρίως περιέγραψε τὸν βίον τοῦ Ἰταλικοῦ Στρα-
τοπέδου. Εἰς τὸ Καλιπὰ ἐδηλοῦται ἓνας ὑπέ-
ροχος Ἰταλικὸς πολιτικὸς. Ὅσοι διαβάζουσ
τὸ περιοδικὸν μας γνωρίζουσ τὰς ἰδέας μας γὰ
τὰς Ἰταλικὰς βλάβεις καὶ παρηγολοῦσθαι τὴν
δύστην μας διὰ τὴν κατάφωρον ἐχθρικὴν στάσιν
τοῦ ἀδελφοῦ ἔθνους, ἐντοχῶς μεταβληθεῖσαν ἐ-
σχάτως εἰς λογικωτέρας ἀντιλήψεις, ὅσες νὰ
μὴ παραξενευθοῦν γὰ τὸν ἐνθουσιασμὸν μᾶς.
Αἱ περιγραφὴ τοῦ κ. Βελλιανίτου δίδουσ μίαν
ὑπέροχον εἰκόνα Ἰταλικοῦ πολιτισμοῦ ἀξίου με-
μῆσεως ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν φιλοτιμίαν. Ἐργα

ποικίλα ἐκτυλίσσονται ἐκεῖ ὅλα ἄξια τοῦ θαν-
μασμοῦ μας καὶ τῆς βαθυτάτης προσοχῆς μας.
Ἀλλὰ ἀντὶ παντός ἄλλου ἐργαζομένου ἀξίζει ἡ δη-
μοσίωσις μᾶς περικοπῆς ἐκ τῆς περιγραφῆς
τοῦ κ. Βελλιανίτου ποῦ δίδει σαφῆ ἰδέαν τῆς
Ἰταλικῆς ἐργασίας παισιουμένης ἀπὸ τὸ φῶς
τοῦ ἀνωτέρου πολιτισμοῦ.

« Μετὰ τὴν διδακτικὴν αὐτὴν ἐπίσκεψιν περι-
ήλθομεν τὴν καλλιερουμένην ἔκτασιν εἰς εὐθύ-
γραμμα τετράγωνον ἐνθα καλλιερουῦνται τὰ ἐδώ-
διμα καὶ τὰ λαχανικά, τὰ χοίρια διὰ τὸ στρα-
τόπεδον. Ἐν τέλει ἐπεσκέφθημεν τὸ πᾶρον
τῶν βοῶν καὶ τῶν πομῶν. Οἱ θαναμάσιοι βόες
προερχόμενοι ἀπὸ ἓν γένος Ἰταλικῶν βοῶν ἐκτά-
κτου εὐφροσύνης καὶ κάλλους προκαλοῦν ἀληθῆ
ἐκπληξιν. Ἡ κτηνοτροφία αὐτὴ εἶνε φυσικὰ
σιεγαστὴ καὶ ἐνεργετικὰ καθ' ὅλους τοὺς ὄρους
τῆς ἐπιστήμης. Εἰς ὅλα αὐτὰ προσθέσαστε τὰ μι-
κρὰ ὑδραυλικά ἔργα τὰ ἐκτελεσθέντα ἐκεῖ. Τὴν
συνκέντρωσιν τῶν ὕδάτων, τὰ ὁποῖα ἐχάνοντο
ἀσκόπως, εἰς λαμπρὰς δεξαμενάς καὶ τὴν κατα-
σκευὴν κρητῶν πολυκροῦνον καὶ ἔχετε τὴν εἰ-
κόνα τοῦ μικροῦ στρατοπέδου. »

Ἐἰς τὸ Καλιπὰ ἐβλεπέ τις ἐν μικρογραφίᾳ
τὴν διοίκησιν ἐνὸς πολιτισμένου κράτους, τοῦ
ὁποῖου ἡ ὀργάνωσις δύναιται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς
ὑπόδειγμα οἱ ἄλλα ἀνοργάνωτα κράτη. Ἐκεῖ
βλέπει τις χωρὶς νὰ κοπιᾷ εἰς θεωρητικὰς με-
λέτας ἐν ἐφαρμογῇ τί σημαίνει ὀργάνωσις καὶ
τί σημαίνει διοίκησις μᾶς χώρας, εἰς τὴν ὁ-
ποίαν ἡ πολυσύνθετος αὐτὴ μηχανὴ, ἥτις λέγε-
ται διοίκησις εἶνε σοφὸν κατασκευάσμα, τὸ ὁ-
ποῖον ἐπ' ὁδῶν λόγῳ ἐπιτρέπεται νὰ περιπί-
πῃ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀγοροκόλων τῶν καφε-
ρειῶν. »

Κανένα μέτρον γενικωτέρας μορφῆς δὲν ἀντι-
κρῶσομεν εἰς τὸν πολιτικὸν ὀρίζοντα τῆς πα-
τρίδος μας. Τὰ μέσα τῆς ζωῆς μας καθημερι-
κῶς γίνονται δυσκολώτερα καὶ
Ο ΧΕΙΜΩΝ μοκονοῖ τεσσάρων ἐτῶν διδάγ-
ματα προβάλλουσ στὴν ἀντίλη-
ψίν μας κανεὶς δὲν σκέπτεται σὺν μακάρων
αὐτὸν τόπον γὰ ὅλους ἐκείνους οἱ ὁποῖοι, ἐπερ-
χομένου τοῦ χειμῶτος, δὲν ὀπισθῶν ὑπὸ χεί-
ρωνας ὄρους τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ζωῆς.

Ἐνε μαρτυρικῶς πλέον ὁ βίος διὰ τὰς τάξεις
τῆς βολάνης. Ἡ ζωὴ καθημερινῶς ἀργεῖται
καὶ δὲν προβάλλει καμμία ἀκτίς ἠλίου διὰ νὰ
σκορπιστῇ γῆρας μας ὀλίγον θάλλος, ὀλίγη γα-
λήνη.

Ἀρμόδιοι, ἄρχοντες, πλούσιοι, ἱερωμένοι,
ἐπιστημονεῖς, ἐπιχειρηματίαι, σωματεῖα, ἐνώσεις,
λαοὶ, ἐργαταί, κεφαλαιοῖ, πολιτεῖα, δλαὶ αἱ ὀρθῶ-

* ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

σαι κοινωνικά δυνάμεις εργάζονται, σκέπτονται, αποβλέπουν προς μίαν εγωιστικήν, άτομοιστικήν κατεύθυνσιν. Ουδέποτε στην Ελλάδα δεν εξεδηλώθη ο άτομοισμός με τόσην αγριότητα. Κανείς συνασπισμός για την φήμη της τροφής μας, κανείς δήμιος επιχειρηματιών για να φηγήσονται τα ρούχά μας, τα παπούτσια μας, τα καπέλλα μας, τα εσώρουχά μας, για τα φάρμακά μας. "Ου είχε απολύτως αναγκαίον σὸν ἄνθρωπον ἐπιβαρύνεται διαρκῶς με φανταστικά και πραγματικά βάρη, για να φθάνη εις ὕψη ἀ πρόστα και μεταβάλλει εις τραγικότητα κάθε στιγμή της ζωής μας διδούσης πρώτης τὸ σύνθημα πρὸς τοῦτο αὐτῆς τῆς Πολιτείας.

Καὶ ὁ χειμὼν εὐρίσκειται ἐπὶ θύρας. Μέχρι τοῦδε ἡ Ἑλληνική φύσις ἀπειδύοτατα μᾶς παρέιχε τὰ ἀγαθὰ της. Καὶ φῶς και θερμότητα και τρόφιμα. Μᾶς ὑπεβοήθει εἰς τὴν συντήρησιν τῆς ζωῆς δι' ὀλιγοτέρων μέσων και δαπανῶν. Ἀλλὰ ὅποτε ἀπὸ ὀλίγον ὁ χειμὼν ἐπανερχόμενος θὰ μᾶς στερήσῃ ὅλα αὐτὰ τὰ εὐεργετήματα. Τι μέτρα λαμβάνει τὸ Κράτος, οἱ Ἄθμιοι, τὰ Σωματεία, τὸ Κεφάλαιον, ἡ Ἐπισημήν;

Οὐδὲν, Μηδὲν, Τίποτε.

* * *
"Ὀλίγον κατ' ὀλίγον πληροῦνται αἱ Πανεπιστημιακαὶ ἔδραι τῶν διαφόρων Σχολῶν ἀπὸ ἀξιοτήτας ἢ ἀναξιοτήτας, ἀδιάφορον. Μόνη ἡ ἔδρα τῆς Μεσαιωνικῆς και

Η ΕΔΡΑ ΤΗΣ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Νεοελληνικῆς φιλολογίας δὲν κατοῦσθωθῆ νὰ εὕρῃ τὸν ἄξιον νὰ τὴν καταλάβῃ. Ἡ περιήγημος Φιλοσοφική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου μας συνελθοῦσα ἅπαξ—δύς—τρὶς, ἐσιτάθῃ ἀδύνατον νὰ εὐρεθῇ σύμφωνος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ καταλλοτέρου.

Καὶ αὐτὸν τρόπον μία ἀπὸ τὰς σπουδαιότερας ἔδρας θὰ ἀπομὲνη νεκρωμένη, ἄλαλος, χωρὶς φωνήν, ἐπὶ μίαν ἀκόμη τριετία. Αὐτὰ κελεύει ὁ νόμος και ἡ ἀντίληψις τῶν σοφῶν καθηγητῶν μας.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΕΡΙΘΑΛΨΕΩΣ
Ἐξιδιοποιήσις

Καλοῦνται οἱ δυνάμενοι νὰ προμηθεύσουν διὰ τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Περιθάλψεως 10,000 ὀκάδας καυοξύλων καλῆς ποιότητος, ὅπως μὲχρι τῆς ἑσπερας τῆς 4ης ἀρξαμένου μηνὸς ὑποβάλλωσιν εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Περιθάλψεως (Γραφεῖον Διεκπεραιώσεως) ἐγγράφους προτάσεις ἐν αἷς νὰ ἀναφέρηται ἡ ποιότης και ἡ τιμὴ αὐτῶν.
(Ἐκ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Περιθάλψεως)

ΟΛΙΓΟΣΤΙΧΑ

- Ἰερὺθη μοῦσταιν διὰ τὰ Ἑλληνικὰ χωρικά χειροτεχνήματα.
- Εἶνε ἔργον ὕψιστης κοινωνικῆς σημασίας, διὰ τὴν ἐργασζομένην Ἑλληνίδα τοῦ ὑπαίθρου.
- Θὺ μᾶς ἀποκαλύπτῃ τὴν ὄρειαν ψυχὴν τῆς και τὴν πρωτογενῆ ἀλλὰ θερμὴν και λεπτὴν καλλιτεχνικήν τῆς δύναμιν.
- Ὁ ἐν Σάμφ διαμείνων Δανὸς κ. Ρεζέζ ἐδώρησεν εἰς τὸ Κράτος πολυτιμωτάτην συλλογὴν καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων ἥτοι καλαῶν ὑφασμάτων, βιβλίων, εἰκόνων, ἐπίπλων κτλ.
- Ἐγένετο εὐγνωμότως δεκτὴ και θὰ κατατεθῇ ἴσως εἰς τὰ Παλάτια Ἀνακτορα ὑπὸ τὸ ὄνομα «Καλλιτεχνικῆ Συλλογῆ Ρεζέζ».
- Ὁ κ. Βενιζέλος κατὰ τινε τῶν ἐπισκέψεων του εἰς Θεσσαλονίκην ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Γεν. Διοικητοῦ κ. Ἀδοπίδου ἐπέδειξε ζωηρότατον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ γεωργικὰ ζητήματα τῆς Μακεδονίας.
- Ἡ μόνη ἔλπις γιὰ νὰ προχωρήσῃ και προαχθῇ τὰ γεωργικὰ ζητήματα ἔχι μόνον τῆς Μακεδονίας ἀλλὰ και διῆς τῆς Ἑλλάδος.
- Πλεῖστοι ἐξωματικοὶ τοῦ ἐν Γκαβρίτης Ἑλληνικοῦ Σώματος δηλώσαντες ὅτι δὲν ἀναγνωρίζουν τὸ ἐν Γκαβρίτης καθεστῶς και ὅτι ἀποκηρύττουν τὸν τέως Βασιλέα ἐνεκλεισθήσαν εἰς τὰς φυλακάς.
- Ὡς Ἑλληνας ἀληθινὸι ἐπροτίμησαν τὴν τιμωρίαν ἀπὸ τὴν ὑποδόλωσιν τῶν φρονιμάτων των.
- Ὁ κ. Βελλικανίτης εἰς σειρὰν ἄρθρων του εἰς τὰς «Ἀθήνας» δημοσιεύει ὄρειαν μελέτην περὶ τῆς Μοσχολέως τῆς θυσιαθείσης πρὸ διετίας εἰς τὸν βωμὸν τῆς πατρίδος.
- Ἀγγέλλεται ἐκ Παρισίων ἡ συγκρότησις διασκέψεως ὑπὸ ἀντιπροσώπων τῶν ἐργαζιῶν γυναικῶν ὅλων τῶν Συμμαχικῶν ἐθνῶν.
- Τῆς Διασκέψεως ταύτης, τῆς τότεν περιέρχου, θὰ προεδρεύσῃ ὁ πῶλις Πρωθυπουργὸς τῆς Γαλλίας κ. Κλεμανσώ.
- Τραγικώταται εἶνε αἱ λεπτομέρειαι ἑνὸς ἐκ τῶν τελευταίων Γερμανικῶν ἐγκλημάτων τοῦ τορπιλισμοῦ.
- Ἐτορπιλίσειαν τὸ πλωτὸν νοσοκομεῖον «Βαρλίθα» με καταστρεπτικὰς συνεπείας διὰ τοῦς ἐπιβαίνοντας τραυματίας και ἀσθενεῖς.
- Ἡ τραγικότης τῶν εἰκόνων εἶνε ἀνωτέρα πάσης περιγραφῆς.
- Ἐκτὸς τῆς Γενικῆς Τραπεζῆς ἰδρύθη και «Τράπεζα Βιομηχανίας» με κεφάλαιον 15.000.000 δραχμ. και με ἄρθρα ἄλλα ἐπιχειρητικὰ κεφάλαια.
- Ἡ ἀποστολὴ τῆς Τραπεζῆς ταύτης ἐξ ἴσου σπουδαιοτάτη.
- Θὰ ἐγκαθιδρύσῃ νέας Βιομηχανίας καλῶς μελετηθείσας και θὰ ἐνισχύσῃ τὰς πλουτοπαραγωγικὰς δυνάμεις τῆς χώρας.
- Εἰς τὸν Πειραιᾶ ἤρχισε κατασκευαζόμενον τὸ πρῶτον ταμινόπλοισον.
- Ἡ ἐρεῦρασις ὀρεῖται εἰς τὸν κ. Γκίνην.
- Ὁ Ἑλβετὸς οἰκονομολόγος κ. Ἐρενοπέργκερ μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν κατεπλόγη διὰ τὴν ἀρθρῶν και εὐθνήϊαν τῶν τρεθίμων σχετικῶς πρὸς πατρίδα του.
- Ἐμεινε κατὰπληκτος ὅταν μεταβὰς εἰς Σούθμπτον ἔφαγε λίπος και αὐγά!!
- Ὁ περίπτωτος Ἐμβέρ πασσὰς τᾶβρε σκοῦρα με τὸν νέον Σουλτάνον.
- Ὁ περινοῦτατος Μονάρχης τῆς Τουρκίας καταλαβαίνει γαίνεται περισσότερα παρ' ὅτι τοῦ ἀπιδρέπουν οἱ Νεότουρκοι.

ΤΙΜΟΛΟΓΙΟΝ ΔΙΑΦΗΜΙΣΕΩΝ

Ὀλόκληρος σελὶς εἰς ἓν τεῦχος	Δραχ.	60
Ἡμίσεια > > >	>	35
Τέταρτον σελίδος > >	>	20
Ὅγδοον > > >	>	12

Διὰ χρόνον μικρότερον αἱ τιμαὶ ἀνάλογι
Δι' εἰκονογραφημένας διαφημίσεις, δι' ἕξ τεύχη ἢ περισσότερα ἰδιαίτεροι συμφωνία

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΔΟΥ ΕΤΓΕΝΙΑΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ	ΑΝΕΚΔΟΤΑ	
Διηγήματα Α'. Τόμος	Φρ. 3.00	Ἡ Μοναχὴ Δράμα Βυζαντινὸν τρίπρακτον.
» Β'. > > >	> 2.00	Ὁ Ἐξέλασμος Δράμα κοινωνικὸν τρίπρακτον.
» Γ'. > > >	> 1.50	Ἡ Κλεφτοπόδα Δράμα ἱστορικὸν τρίπρακτον.
Ἡ Γκούρανα Ἱστορικὸν μυθιστόρημα		Ἡ Τζένη με τὸ γέλοο τῆς Κοινωνικῶν δραμάτων μονόπρακτον μεταφρασθὲν εἰς τὴν Ἀγγλικήν.
ἕξ ὑπερπαρακοσίαν σελίδων	> 5.00	Ὅταν λείπῃ τὸ χροῖμα Δράμα κοινωνικὸν τρίπρακτον. Πάντα Διδικθέντα ἀπὸ τῆς Ἑλλ. Σκηνῆς.

Σειραὶ τῆς «Ἑλληνικῆς Ἐπιθεωρήσεως» τοῦ Α'. Β'. Γ'. Δ'. Ε'. ΣΤ'. Ζ'. Η'. και Θ'. ἔτους πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας πρὸς 30 φρ. ἕ κασ τη

ΤΗΛΕΦ. ΑΘΗΝΩΝ 10. 01. 4. 31. ΤΗΛΕΦ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ 1. 21

“ΠΡΟΝΟΙΑ”

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑΤΑΒΕΒΛΗΜΕΝΟΝ ΔΡΑΧ. 2. 000. 000

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ ΚΑΤΑ ΚΙΝΔΥΝΩΝ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ · ΣΚΑΦΩΝ · ΚΕΡΔΩΝ · ΑΞΙΩΝ

POLICES FLOTTANTES · ΣΥΜΒΟΛΑΙΑ ΤΑΧ. ΔΕΜΑΤΩΝ

Πρακτορεῖα εἰς ὅλους τοὺς λιμένας

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ· ΑΓ. ΔΑΝΟΥΣ ΜΑΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΡΑΚΤ. ΠΕΙΡΑΙΩΣ· ΜΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ & ΑΔΕΛΦΟΙ ΔΑΝΟΥ & ΣΙΑ